

LIETUVOS RESPUBLIKOS VALSTYBĖS KONTROLĖ

VALSTYBINIO AUDITO ATASKAITA DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS SVEIKATOS APSAUGOS MINISTERIJOJE ATLIKTO FINANSINIO (TEISĖTUMO) AUDITO REZULTATŲ

2013 m. liepos 15 d. Nr. FA-P-10-7-88
Vilnius

Auditas atliktas, vykdant 2012-07-31 pavedimą Nr. P-10-7

Auditą atliko valstybinių auditorių grupė:

Aina Aleškevičienė (grupės vadovė)

Danutė Sidabraitė

Jolita Pašukonienė

Vyrmandas Jašmontas

Kęstutis Tamulevičius

Evaldas Žoštautas

Auditas pradėtas 2012-08-01

Auditas baigtas 2013-07-15

Su valstybinio audito ataskaita galima susipažinti
Valstybės kontrolės interneto puslapyje
adresu www.vkontrole.lt

TURINYS

Ižanga	4
Audito apimtis ir metodai	5
Pastebėjimai, išvados, rekomendacijos	8
1. Dėl konsoliduotųjų biudžeto vykdymo ir finansinių ataskaitų rinkinių duomenų	8
1.1. Dėl ministerijos ir jos kontroliuojamų biudžetinių ir viešųjų asmens sveikatos priežiūros įstaigų buhalterinės apskaitos ir finansinių ataskaitų	8
1.1.1. Dėl valstybės rinkliavų apskaitos	8
1.1.2. Dėl nematerialiojo turto apskaitos ministerijoje	9
1.1.3. Dėl pagal panaudą perduoto biologinio turto inventorizacijos ir apskaitos	10
1.1.4. Dėl pagal panaudą perduoto nekilnojamojo turto nuvertėjimo	14
1.1.5. Dėl kultūros vertybių apskaitos ministerijoje	15
1.1.6. Dėl finansinio turto apskaitos	17
1.1.7. Dėl perduotų finansavimo sumų apskaitos	19
1.2. Dėl konsoliduotųjų biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinio	19
2. Pastebėjimai dėl valstybės turto ir lėšų valdymo, naudojimo, disponavimo jais teisėtumo	20
2.1. Dėl biudžeto lėšų naudojimo mokant už priverstinės pravaikštos laiką	20
2.2. Dėl valstybės biudžeto lėšų, skirtų kitiems subjektams finansuoti	21
2.3. Dėl valstybės biudžeto lėšų, skirtų visuomenės sveikatos priežiūros veiklai vykdyti, naudojimo	23
2.4. Dėl vaikų reabilitacijos ligoninės „Lopšelis“ finansavimo	24
2.5. Dėl valstybės medicinos išteklių rezervo	25
2.6. Dėl ministerijos patikėjimo teise valdomo turto, perduoto panaudos gavėjams	27
2.6.1. Lėšų, gautų už valstybės turto nuomą, naudojimas	27
2.6.2. Valstybės turto draudimas	29
2.6.3. Ministerijos patalpų Kaune, Hipodromo g. 13, nuoma	30
2.6.4. Viešosioms įstaigoms pagal panaudą perduoto turto naudojimas	32
2.6.5. VšĮ Centro poliklinikai pagal panaudą perduoto turto nuoma	33
2.7. Dėl viešosios įstaigos Kauno klinikų naudojamo valstybės turto	34
2.8. Dėl ministerijos, kaip viešųjų įstaigų steigėjo, funkcijų vykdymo	37

2.8.1. Atlyginimo kintamosios dalies nustatymas sveikatos priežiūros viešųjų įstaigų vadovams	37
2.8.2. Asmens sveikatos priežiūros viešųjų įstaigų išlaidų darbo užmokesčiui normatyvų nustatymas	39
2.9. Dėl ministerijos ir pavaldžių įstaigų pajamų įmokų	41
2.10. Dėl Lietuvos Raudonojo Kryžiaus narystės mokesčio	42
2.11. Dėl Sveikatos mokymo ir ligų prevencijos centro paslaugų kainų nustatymo	43
2.12. Dėl asignavimų naudojimo ateinančių metų išlaidoms dengti	44
2.13. Dėl valstybinės žemės panaudos sutarčių sudarymo	45
2.14. Dėl investicijų projektų vykdymo	46
2.14.1. Investicijų projektų vykdymas savivaldybėse	46
2.14.2. Investicijų projektų vykdymas ministerijos kontroliuojamose viešosiose įstaigose	46
3. Kiti pastebėjimai	50
3.1. Dėl Vilniaus visuomenės sveikatos centro teikiamų paslaugų	50
3.2. Dėl ministerijos ir akcinės bendrovės susitarimo	51
3.3. Dėl Valstybinės teismo psichiatrijos tarnybos ekspertų išlaidų kompensavimo jiems vykstant į teismo posėdžius liudytojais	52
4. Rekomendacijos	53
Priedai	55

IŽANGA

Audito tikslas – įvertinti: valstybės biudžeto asignavimų 2013 metams planavimą teisėtumo požiūriu; audituojamo subjekto 2012 metų konsoliduotųjų finansinių ir biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinių duomenis ir pareikšti nepriklausomą nuomonę; valstybės lėšų ir turto valdymo, naudojimo ir disponavimo jais teisėtumą ir pareikšti nepriklausomą nuomonę.

Audituojamas subjektas – Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerija, valstybės biudžetinė įstaiga. Adresas: Vilniaus g. 33, 01506 Vilnius, identifikavimo kodas 188606472.

Audituojamu laikotarpiu iki 2012 m. gruodžio 12 d. Sveikatos apsaugos ministerijai vadovavo ministras Raimondas Šukys, nuo 2012 m. gruodžio 13 d. ministras Vytenis Povilas Andriukaitis, vyriausiojo buhalterio funkcijas vykdė Finansų ir turto valdymo skyriaus vedėja Vida Sabalienė.

Audituojamas laikotarpis – 2012 metai.

Valstybinio audito ataskaitoje pateikiami tik audito metu atlikti ir nustatyti dalykai, o nepriklausoma nuomonė dėl konsoliduotųjų finansinių ir biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinių duomenų, valstybės lėšų ir turto valdymo, naudojimo ir disponavimo jais teisėtumo ir jų naudojimo įstatymų nustatytiems tikslams pareiškiami valstybinio audito išvadoje.

AUDITO APIMTIS IR METODAI

Audito metu buvo vertinami Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijos 2012 metų konsoliduotųjų finansinių ir biudžeto vykdymo ataskaitų rinkiniai, kuriuos sudarė skirtingo dydžio subjektų grupės:

- konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinys sudarytas konsoliduojant Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijos, 25-ių jai pavaldžių biudžetinių įstaigų, 17-os viešųjų asmens sveikatos priežiūros kontroliuojamų įstaigų (VšĮ Vilniaus universiteto ligoninė Santariškių klinikos, VšĮ Vilniaus universiteto ligoninės Žalgirio klinika, VšĮ Lietuvos sveikatos mokslų universiteto ligoninės viešoji įstaiga Kauno klinikos, VšĮ Respublikinė Vilniaus psichiatrijos ligoninė, VšĮ Klaipėdos jūrininkų ligoninė, VšĮ Rokiškio psichiatrijos ligoninė, VšĮ Priklausomybės ligonių psichologinės ir socialinės reabilitacijos centras „Nugalėtojų akademija“, VšĮ Nacionalinis kraujo centras, VšĮ Vilniaus gimdymo namai, VšĮ Respublikinė Kauno ligoninė, VšĮ Palangos reabilitacijos ligoninė, VšĮ Palangos vaikų reabilitacijos sanatorija „Palangos gintaras“, VšĮ Respublikinė Klaipėdos ligoninė, VšĮ Respublikinė Šiaulių ligoninė, VšĮ Respublikinė Panevėžio apskrities ligoninė, VšĮ Alytaus apskrities tuberkuliozės ligoninė, VšĮ Respublikinė Vilniaus universitetinė ligoninė) finansines ataskaitas;
- konsoliduotųjų biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinys sudarytas ministerijos ir 25-ių jai pavaldžių biudžetinių įstaigų biudžeto vykdymo ataskaitų pagrindu.

Audito metu vertintą Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijos 2012 metų konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinį sudarė:

- Finansinės būklės ataskaita pagal 2012 m. gruodžio 31 d. duomenis;
- Veiklos rezultatų ataskaita pagal 2012 m. gruodžio 31 d. duomenis;
- Pinigų srautų ataskaita pagal 2012 m. gruodžio 31 d. duomenis;
- Grynojo turto pokyčių ataskaita pagal 2012 m. gruodžio 31 d. duomenis;
- 2012 m. finansinių ataskaitų aiškinamasis raštas.

Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijos konsoliduojamų subjektų grupės turto bei atitinkamai finansavimo sumų, įsipareigojimų, grynojo turto ir mažumos dalies likutis, kaip nurodyta finansinės būklės ataskaitoje, 2012 metų pradžioje buvo iš viso 1 739 739,4 tūkst. Lt, pabaigoje – 1 818 732,2 tūkst. Lt.

Audito metu vertintą Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijos 2012 metų konsoliduotųjų biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinį sudarė:

- Biudžeto sąmatų vykdymo ataskaitų 2012 m. gruodžio 31 d. aiškinamasis raštas;

- Biudžetinių įstaigų pajamų įmokų į biudžetą, biudžeto pajamų iš mokesčių dalies ir kitų lėšų, skiriamų programoms finansuoti, 2012 m. gruodžio 31 d. ataskaita (forma Nr. 1);
- Biudžeto išlaidų sąmatos vykdymo 2012 m. gruodžio 31 d. ataskaita (forma Nr. 2);
- Finansinės nuomos (lizingo) ir pirkimo išsimokėtinai įsipareigojimų 2012 m. gruodžio 31 d. ataskaita (forma Nr. 3);
- Mokėtinų ir gautinų sumų 2012 m. gruodžio 31 d. ataskaita (forma Nr. 4);
- Nepanaudotų biudžetinių įstaigų pajamų įmokų į valstybės biudžetą, valstybės biudžeto pajamų iš mokesčių dalies ir kitų lėšų, skiriamų programoms finansuoti, 2012 m. gruodžio 31 d. ataskaita (forma Nr. 5).

Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerija ir jai pavaldžios įstaigos 2012 metais vykdė 5 programas:

- Sveikatos sistemos valdymo (kodas 01.021);
- Asmens sveikatos priežiūros kokybės užtikrinimo (kodas 01.022);
- Visuomenės sveikatos stiprinimo (kodas 02.010);
- Nacionalinės vaistų politikos (kodas 03.018);
- Sveikatos draudimo sistemos plėtojimo (kodas 04.001).

Šioms programoms patvirtinta 1 869 405,0 tūkst. Lt asignavimų, iš jų 1 816 145,0 tūkst. Lt išlaidoms (iš jų 83 015,0 tūkst. Lt darbo užmokesčiui) ir 53 260,0 tūkst. Lt turtui įsigyti¹, panaudota 1 819 137,2 tūkst. Lt, iš jų – 1 766 016,8 tūkst. Lt išlaidoms (iš jų 81 760,8 tūkst. Lt darbo užmokesčiui) ir 55 120,5 tūkst. Lt turtui įsigyti.

Finansinis (teisėtumo) auditas atliktas pagal Valstybinio audito reikalavimus², Tarptautinius audito standartus³ ir Tarptautinius aukščiausiųjų audito institucijų standartus⁴.

Auditas atliktas siekiant gauti pakankamą užtikrinimą, kad konsoliduotųjų finansinių ir biudžeto vykdymo ataskaitų rinkiniuose nėra reikšmingų iškraipymų, o valstybės lėšos ir turtas valdomas, naudojamas ir disponuojama jais teisėtai. Visiškas užtikrinimas neįmanomas dėl įgimtų audito apribojimų ir to fakto, kad netikrinome visų (100 proc.) ūkinių operacijų, ūkinių įvykių ir sudarytų sandorių.

Atsižvelgdami į tai, kad viešojo sektoriaus grupių, rengiančių 2012 metų konsoliduotųjų finansinių ir konsoliduotųjų biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinius, sudėtis skyrėsi bei įvertinę atskirų subjektų, sudarančių grupes, reikšmingumą, Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos

¹ Lietuvos Respublikos 2012 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymas, 2011-12-20 Nr. XI-1823 (2012-11-27 Nr. XII-17 redakcija).

² Patvirtinta Lietuvos Respublikos valstybės kontrolieriaus 2002-02-21 įsakymu Nr. V-26 (2012-06-28 įsakymo Nr. V-171 redakcija).

³ Tarptautinės buhalterijų federacijos Tarptautinių audito ir užtikrinimo standartų valdybos išleisti Tarptautiniai audito standartai (Lietuvos audito rūmų išversti į lietuvių kalbą, <http://www.lar.lt/new/page.php?514>).

⁴ Finansinio audito (1000 – 1810 TAAIS) ir atitikties audito (4000, 4200 TAAIS) standartai (<http://www.vkontrolė.lt/page.aspx?id=350>).

ministerijoje ir jai pavaldžiose biudžetinėse įstaigose atlikome suplanuotas audito procedūras, kurių metu vertinome 2012 metų finansinių ir biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinių duomenis bei valstybės lėšų ir turto valdymo, naudojimo ir disponavimo jais teisėtumą. Finansinių ataskaitų teisingumą vertinome ministro valdymo srities subjektuose: VšĮ Vilniaus universiteto ligoninėje Santariškių klinikose, VšĮ Vilniaus universiteto ligoninėje Žalgirio klinikose, VšĮ Lietuvos sveikatos mokslų universiteto ligoninėje viešojoje įstaigoje Kauno klinikose, VšĮ Respublikinėje Vilniaus psichiatrijos ligoninėje, VšĮ Klaipėdos jūrininkų ligoninėje, VšĮ Rokiškio psichiatrijos ligoninėje, VšĮ Priklausomybės ligonių psichologinės ir socialinės reabilitacijos centre „Nugalėtojų akademija“, VšĮ Nacionaliniame kraujo centre, VšĮ Vilniaus gimdymo namuose, VšĮ Respublikinėje Kauno ligoninėje, VšĮ Palangos reabilitacijos ligoninėje, VšĮ Palangos vaikų reabilitacijos sanatorijoje „Palangos gintaras“, VšĮ Respublikinėje Klaipėdos ligoninėje, VšĮ Respublikinėje Šiaulių ligoninėje, VšĮ Respublikinėje Panevėžio apskrities ligoninėje, VšĮ Alytaus apskrities tuberkuliozės ligoninėje, VšĮ Respublikinėje Vilniaus universitetinėje ligoninėje, kurios nėra Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijai pavaldžios institucijos, tačiau priklauso konsoliduojamų subjektų grupei.

Audito metu, siekiant gauti audito tikslams reikalingų įrodymų, atlikta:

- išsami rizikos analizė (audito planavimo etape), kuri leido panaudoti rizika ir reikšmingumu pagrįstą audito metodiką, audito darbą sutelkiant didžiausios rizikos srityse;
- tvarkos aprašų, taisyklių, įsakymų ir kitų dokumentų peržiūra, kurie leido susipažinti su Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijos sukurta kontrolės aplinka ir procedūromis;
- svarbiausių sričių (ilgalaikio materialiojo ir nematerialiojo turto, trumpalaikio turto, pagrindinės ir kitos veiklos pajamų, pagrindinės ir kitos veiklos darbo užmokesčio ir kitų sąnaudų) pagrindinės audito procedūros – ūkinių operacijų ir buhalterinių sąskaitų likučių detalios ir analitinės audito procedūros. Tam buvo atrinkti audito pavyzdžiai, kurie geriausiai reprezentavo visumą.

Taip pat vertinome, kaip audituojamas subjektas laikėsi įstatymų ir kitų teisės aktų, sutartinių įsipareigojimų ir kt. Teisėtumo požiūriu įvertinome valstybės biudžeto asignavimų 2013 metams planavimą. Vertindami, kaip laikomasi teisės aktų ar kitų dokumentų reikalavimų, atsižvelgėme į šių reikalavimų nesilaikymo priežastis ir įvertinome galimus jų nesilaikymo padarinius.

Audito įrodymai gauti taikant skaičiavimo, patikrinimo, paklausimo, analitinės ir kitas audito procedūras.

PASTEBĖJIMAI, IŠVADOS, REKOMENDACIJOS

1. Dėl konsoliduotųjų biudžeto vykdymo ir finansinių ataskaitų rinkinių duomenų

1.1. Dėl ministerijos ir jos kontroliuojamų biudžetinių ir viešųjų asmens sveikatos priežiūros įstaigų buhalterinės apskaitos ir finansinių ataskaitų

1.1.1. Dėl valstybės rinkliavų apskaitos

Ministerijos kontroliuojamos devynios biudžetinės įstaigos – Kauno, Klaipėdos, Šiaulių, Panevėžio, Alytaus, Marijampolės, Tauragės, Telšių, Utenos visuomenės sveikatos centrai už jų teikiamas paslaugas gautų valstybės rinkliavų neregistravo apskaitoje – taigi nesilaikė VSAFAS reikalavimų.

Minėti visuomenės sveikatos centrai, užtikrindami visuomenės sveikatos saugos teisės aktų reikalavimus atitinkančią aplinką, asmenims teikia paslaugas (išduoda leidimus-higienos pasus, leidimus įsigyti, parduoti ar kitaip perleisti nuodingąsias medžiagas, ekshumuoti žmonių palaikus ir pan.), centrų pareigūnai skiria baudas už higienos normų pažeidimus pagal Lietuvos Respublikos administracinių teisės pažeidimų kodeksą, už kuriuos imama valstybės rinkliava. 2012 m. už visuomenės sveikatos centrų teikiamas paslaugas į Valstybinės mokesčių inspekcijos biudžeto pajamų surenkamąją sąskaitą sumokėta 904,7 tūkst. Lt valstybės rinkliavos. Audito metu nustatėme, kad vienintelis Vilniaus visuomenės sveikatos centras užregistravo apskaitoje, tačiau finansinėse ataskaitose nenurodė 221,9 tūkst. Lt valstybės rinkliavų įmokų pajamų ir su jomis susijusių gautinų sumų. Likusieji devyni minėti visuomenės sveikatos centrai apskaitoje neregistravo ir finansinėse ataskaitose nenurodė 682,8 tūkst. Lt valstybės rinkliavų įmokų pajamų ir su jomis susijusių gautinų sumų, kurias, vadovaujantis 10-ojo VSAFAS⁵ „Kitos pajamos“ 38 punktu, turi registruoti ne tik valstybė, bet ir paslaugas suteikę viešojo sektoriaus subjektai. Taip pat nesilaikyta šio standarto 38.1 punkto, kad tuo atveju, kai pirma turi būti sumokėta už paslaugas, o paslauga suteikiama gavus įrodymų, kad sumokėta, apskaičiuotos ir pervestinos pajamos registruojamos pagal įplaukas, neatsižvelgiant į tai, kas jas surinko – paslaugas suteikęs viešojo sektoriaus subjektas ar įplaukas gavęs viešojo sektoriaus subjektas.

Ministerijos kontroliuojamos biudžetinės įstaigos – devyni visuomenės sveikatos centrai apskaitoje neregistravo už jų teikiamas paslaugas gautų valstybės rinkliavų įmokų pajamų ir su jomis susijusių gautinų sumų – taigi nesilaikė 10-ojo VSAFAS reikalavimų.

⁵ Lietuvos Respublikos finansų ministro 2008-04-28 įsakymas 1K-161 „Dėl viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės 10-ojo standarto patvirtinimo“ (su vėlesniais pakeitimais).

Todėl konsoliduotoje ministerijos Veiklos rezultatų ataskaitoje pagal 2012 m. gruodžio 31 d. duomenis pagrindinės veiklos kitos pajamos (A. III. 1 eil.) ir pervestinos pagrindinės veiklos kitos pajamos (A. III. 2 eil.) nurodytos 904,7 tūkst. Lt mažesnės.

1.1.2. Dėl nematerialiojo turto apskaitos ministerijoje

Ministerija programinės įrangos licencijų nuomą apskaitoje neteisingai užregistravo kaip veiklos, o ne kaip finansinę nuomą.

2012 m. lapkričio mėnesį ministerija pasirašė programinės įrangos licencijų nuomos ir palaikymo paslaugų sutartį⁶, kurios pagrindu 36 mėnesiams išsinuomojo programinės įrangos licencijas, skirtas kompiuterizuotoms darbo vietoms ir serveriams (nuomos sutarties kaina su PVM – 354,9 tūkst. Lt). Minėtos sutarties 4 punkte numatyta, kad likus trisdešimt kalendorinių dienų iki *Microsoft* programinės įrangos licencijų galiojimo termino pabaigos, nuomotojui pateikus (raštu ar faksu) sutarties 2 priede nurodytas formas, licencijų nuomos sutartis pratęsiama vienerių metų laikotarpiui.

Ministerija programinės įrangos licencijų nuomą neteisingai priskyrė veiklos nuomai ir išsinuomotų licencijų nenurodė turto sąskaitoje, o atsiskaičiusi su nuomotoju apskaitos registruose užregistravo ateinančių laikotarpių sąnaudas, atitinkančias metinę įmokos už licencijų nuomą sumą (118,3 tūkst. Lt). Vadovaujantis 19-uju VSAFAS, „Nuoma, finansinė nuoma (lizingas) ir kitos turto perdavimo sutartys“, apskaitoje minėta programinės įrangos licencijų nuoma turi būti registruojama ne kaip veiklos, o kaip finansinė nuoma, nes sutarties sąlygos atitinka šio standarto 9.3 punkte nurodytą finansinės nuomos kriterijų – nuomos sutarties laikotarpis apima lygią ar ilgesnę nei 75 proc. turto ekonominio naudingo tarnavimo laiko dalį, net jei turto nuosavybės teisės nenumatoma perduoti. Vadovaujantis Lietuvos Respublikos Vyriausybės patvirtintais Turto nusidėvėjimo (amortizacijos) normatyvais⁷, maksimalus programinės įrangos licencijų tarnavimo laikas lygus 36 mėnesiams. Taigi, ministerija sudarė nuomos sutartį, apimančią 100 proc. turto naudingo tarnavimo laiką. Turto nuomą užregistravus kaip veiklos nuomą, buvo sumažinta ilgalaikio turto vertė ir prisiimti įsipareigojimai, neteisingai padidintos nuomos sąnaudos.

Ministerija, nesilaikydama 19-ojo VSAFAS, finansinės nuomos kriterijų atitinkančią programinės įrangos licencijų nuomą neteisingai apskaitė kaip veiklos nuomą, todėl konsoliduotoje Finansinės būklės ataskaitoje nematerialiojo turto vertė 354,9 tūkst. Lt mažesnė, išankstiniai apmokėjimai nurodyti 118,3 tūkst. Lt didesni, įsipareigojimai – 236,6 tūkst. Lt mažesni.

⁶ 2012 m. lapkričio 13 d. sutartis Nr. S-436.

⁷ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2009-06-10 nutarimas Nr. 564.

1.1.3. Dėl pagal panaudos sutartis perduoto biologinio turto inventorizacijos ir apskaitos

Ministerija patikėjimo teise valdo ir apskaitoje nurodo 817,2 tūkst. Lt vertės biologinį turtą, kuris pagal panaudos sutartis yra perduotas naudotis viešosioms sveikatos priežiūros įstaigoms. Biologinis turtas ministerijos finansinėse ataskaitose neteisingai nurodytas įsigijimo savikaina, o ne tikrąja verte.

Atkreiptinas dėmesys, kad pagal 16-ojo VSAFAS „Biologinis turtas ir mineraliniai išteklių“ 11 punktą, pirminio pripažinimo ir paskesnio vertinimo metu ne žemės ūkio veikloje naudojamo biologinio turto grupės vienetas apskaitoje registruojamas tikrąja verte; kai tikroji vertė negali būti patikimai nustatyta, turtas apskaitoje registruojamas ir finansinėse ataskaitose rodomas verte, kuri nustatoma remiantis tą turtą valdančio viešojo sektoriaus subjekto nustatytais taisyklėmis (metodika), arba įsigijimo ar pasigaminimo savikaina, jei ji gali būti patikimai nustatyta (paskesnio vertinimo metu turtas apskaitoje registruojamas ir finansinėse ataskaitose rodomas įsigijimo savikaina atėmus nuvertėjimo nuostolius).

Sveikatos apsaugos ministerijos apskaitos vadove⁸ nustatyta analogiška minėto VSAFAS nuostatoms tvarka – ne žemės ūkio veikloje naudojamas biologinio turto grupės vienetas pirminio pripažinimo ir paskesnio vertinimo metu registruojamas tikrąja verte. Jei tikrosios vertės patikimai nustatyti neįmanoma, įstaiga ne žemės ūkio veikloje naudojamą biologinį turtą įvertina ir rodo finansinėse ataskaitose vadovaudamasi 16-uoju VSAFAS „Biologinis turtas ir mineraliniai išteklių“.

Ministerija, nevertinusi biologinio turto tikrosios vertės, o jį apskaičiusi įsigijimo savikaina, 2012-12-31 finansinių ataskaitų rinkinio aiškinamajame rašte nurodė, kad tikrąja verte biologinio turto nevertina, nes sąnaudos, patirtos turto vertinimui, bus didesnės nei nauda, gauta iš turto įvertinimo, tačiau jokių priežasčių, kodėl biologinio turto negalima patikimai įvertinti tikrąja verte, aiškinamajame rašte nenurodė, kaip reikalauja minėto VSAFAS 36 punktas.

Pažymėtina, kad didelė dalis biologinio turto ministerijos apskaitoje užregistruota nuo 1991 ar ankstesnių metų, o apskaitos dokumentuose nurodyta jų vertė nebuvo tikslinama iki 2012 metų pabaigos – taigi šio turto nuvertėjimo nuostoliai nebuvo skaičiuojami. Pasirinkusi biologinį turtą vertinti ne tikrąja verte, o jo įsigijimo verte, ministerija pagal 16-ojo VSAFAS „Biologinis turtas ir mineraliniai išteklių“ 11.1 punktą turėjo apskaičiuoti šio turto nuvertėjimo nuostolius.

Audito metu vertinome VšĮ Vilniaus psichiatrijos ligoninei, VšĮ Kauno klinikoms, VšĮ Palangos reabilitacijos ligoninei pagal panaudą perduoto biologinio turto inventorizaciją.

⁸ Sveikatos apsaugos ministro 2010-06-02 įsakymu Nr. V-497 patvirtinto Apskaitos vadovo 4 priedo 13 punktas.

Ministerija nurodė⁹ sveikatos priežiūros viešosioms įstaigoms, kurioms perduotas pagal panaudos sutartis ministerijos patikėjimo teise valdomas turtas, atlikti valstybės turto inventorizaciją pagal 2012 m. lapkričio 1 d. apskaitos duomenis ir įvertinti, ar turtas, perduotas pagal panaudos sutartis, neturi nuvertėjimo požymių, ir informuoti ministeriją raštu.

Psichiatrijos ligoninės direktoriaus sudaryta¹⁰ inventorizacijos komisija atliko ligoninei perduoto 666,4 tūkst. Lt įsigijimo vertės biologinio turto¹¹ inventorizaciją. Ministerijai pateiktuose¹² šios inventorizacijos aprašuose faktiniai duomenys palyginti su nebalansinės sąskaitos duomenimis, turto trūkumo ar pertekliaus nenustatyta (1 lentelė).

1 lentelė. Psichiatrijos ligoninei perduoto biologinio turto inventorizacijos rezultatai

Turto pavadinimas	Kiekis/plotas	Įsigijimo metai	Eksploatacijos pradžios metai	Faktinis		Ministerijos ir ligoninės apskaitos duomenimis		Skirtumas
				Kiekis	Vertė, Lt	Kiekis	Vertė, Lt	
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Miško parkas	8983 kv. m.	1935	2004-12-01	8983 kv. m.	367117,00	8983 kv. m.	367117,00	nenustatyta
Gyvatvorė	1300 kv. m.	1962	2004-12-01	1237m1/1300 kv. m.	13841,00	1300 kv. m.	13841,00	nenustatyta
Medžiai	542 vnt.	1935	2004-12-01	542 vnt.	120445,00	542 vnt.	120445,00	nenustatyta
Krūmai	198 vnt.	1935	2004-12-01	198 vnt.	2093,00	198 vnt.	2093,00	nenustatyta
Paprastoji veja	35353 kv. m.	1960	2004-12-01	35353 kv. m.	81450,00	35353 kv. m.	81450,00	nenustatyta
Pievų veja	68097 kv. m.	1960	2004-12-01	68097 kv. m.	18568,00	68097 kv. m.	18568,00	nenustatyta
Obelys	611 vnt.	1956	2004-12-01	611 vnt.	13592,00	611 vnt.	13592,00	nenustatyta
Beržai	74 vnt.	1956	2004-12-01	74 vnt.	11541,00	74 vnt.	11541,00	nenustatyta
Liepos teritorijos apželdinimui	137 vnt.	1962	2004-12-01	137 vnt.	22005,00	137 vnt.	22005,00	nenustatyta
Parkas mišrių medžių: 30 spygliuočių, 70 lapuočių	0,5 ha	1950	2004-12-01	0,5 ha	15706,00	0,5 ha	15706,00	nenustatyta
Iš viso					666358,00	x	666 358,00	x

Psichiatrijos ligoninei perduotas biologinis turtas (augalai) užima didelę dalį ligoninės naudojamo žemės sklypo, kurio plotas 2010 m. keitėsi – Vyriausybei priėmus sprendimą¹³ Vaikų ligoninę, esančią Vilniuje, Parko g. 15, įtraukti į atnaujinamų objektų sąrašą, dalis ligoninės naudoto žemės sklypo (19 046 kv. m. iš 216 718 kv. m.) patikėjimo teise perduota VĮ Turto bankui. Dėl to galėjo sumažėti ir biologinio turto sąskaitoje nurodytas miško parko, vejos plotas, medžių ir krūmų skaičius. Audito metu ligoninės atsakingi asmenys negalėjo nurodyti miško parko (bendras plotas 8 983 kv. m), esančio ligoninės teritorijoje, ribų, negalėjo pasakyti, kiek ir kokių medžių, krūmų ar vejos buvo perduotame VĮ Turto bankui žemės sklype. Jų teigimu, ligoninės teritorija buvo

⁹ Sveikatos apsaugos ministerijos 2012-09-06 raštas Nr. (3.34-151) 10-7301.

¹⁰ Psichiatrijos ligoninės direktoriaus 2012-11-16 įsakymas Nr. VI-143.

¹¹ Biologinis turtas Parko g. 15, Vilniuje (603,5 tūkst. Lt) ir Užulėnio kaime, Taujėnų seniūnijoje, Ukmergės rajone (62,9 tūkst. Lt).

¹² 2012-12-31 raštas Nr. K2-1433.

¹³ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2010-11-17 nutarimas Nr. 1647.

pertvarkoma, vietoje sunykusių krūmų ar gyvatvorės sodinami kiti augalai, todėl faktinis medžių, krūmų ir kito biologinio turto skaičius ir plotas gali neatitikti buhalterinių duomenų.

Dalis ligoninei perduoto biologinio turto yra Užulėnio kaime (Taujėnų seniūnijoje, Ukmergės r.), kuriame ligoninė jokios veiklos nevykdo (ligoninės anksčiau naudoti pastatai perduoti savivaldybei jau 2008 m.), toje teritorijoje esantis biologinis turtas ligoninės veiklai taip pat nereikalingas, todėl ligoninės inventorizacijos komisija šio biologinio turto (kurio įsigijimo vertė 62,9 tūkst. Lt) inventorizacijos aprašus užpildė nenuvažiavusi į vietą ir neapžiūrėjusi turto. Šiuo atveju nesilaikyta Inventorizacijos taisyklių¹⁴ 17 ir 18 punktų, kad komisija inventorizuoja ilgalaikį materialųjį turtą atskirai kiekvienoje jo buvimo vietoje, ji turi būtinai apžiūrėti kiekvieną turto vienetą ir jo dalis natūra.

Kadangi didelė dalis Psichiatrijos ligoninei perduoto biologinio turto įsigyta dar 1935 m., t. y. prieš 77 metus, o jo inventorizacija atliekama formaliai, neįsitikinant viso turto buvimu, kyla pagrįstų abejonų, ar nuo įsigijimo iki šiol galėjo išlikti toks pat biologinio turto kiekis ir tokia pat jo vertė.

Kauno klinikoms perduoto biologinio turto¹⁵ (įsigijimo vertė 11,2 tūkst. Lt) inventorizaciją atliko Kauno klinikų direktoriaus sudaryta¹⁶ komisija. Ministerijai pateiktuose¹⁷ šios inventorizacijos aprašuose palyginti 2012 m. faktiniai turto duomenys su nebalansinės sąskaitos duomenimis, šio turto trūkumo ar pertekliaus nenustatyta.

Pažymėtina, kad ši inventorizacija atlikta ir inventorizacijos aprašas surašytas formaliai, neįvertinus faktinio turto buvimo, nes audito metu apžiūrėję ligoninės teritoriją auditoriai nustatė dalies pagal aprašus inventorizuoto biologinio turto (129 obelų, kurių vertė 10,5 tūkst. Lt) trūkumą, be to, pagal ligoninės pateiktus dokumentus šis turtas jau buvo likviduotas 2011 metais.

Informacija apie biologinio turto nurašymą Kauno klinikose

Kauno klinikų generalinis direktorius 2011-03-23 raštu Nr. S-(1.20)-107 kreipėsi į ministeriją dėl leidimo nurašyti susidėvėjusį netinkamą (negalimą) naudoti ilgalaikį turtą, kurio įsigijimo vertė 469,5 tūkst. Lt (taip pat 138 obelis, kurių vertė 11,2 tūkst. Lt). Ministerijos kancleris 2011-05-29 raštu Nr. 10-(3.33-151)-3897 pritarė, kad pripažintas nereikalingu, netinkamu (negalimu) naudoti valstybės ilgalaikis materialusis turtas, kurio įsigijimo vertė 469,5 tūkst. Lt, būtų parduotas viešame prekių aukcione.

Kauno klinikų generalinio direktoriaus 2011-03-28 įsakymu Nr. V-216 sudaryta komisija parengė 2011-09-29 likvidavimo aktą, kuriame nurodyta, kad obelys pažeistos kenkėjų ir ligų, dalinai išdžiūvusios, o jų pardavimas aukcione jas iškasus yra neįmanomas.

2011 metais Kauno klinikos minėtą biologinį turtą (129 obelis, kurių vertė 10,5 tūkst. Lt) sunaikino (panaudojo kaip kurą). Atsakingų Kauno klinikų asmenų teigimu, 129 obelys iškirtos, nes buvo pažeistos kenkėjų ir ligų bei dalinai išdžiūvusios, be to, trukdė vykdyti statybos darbus.

Kauno klinikos, likvidavusios biologinį turtą, neatliko tolesnių veiksmų dėl šio turto nurašymo, todėl likviduotas turtas (10,5 tūkst. Lt vertės) iki šiol įtraukiamas į ministerijos apskaitą ir formaliai inventorizuojamas. Atkreipiame dėmesį, kad Valstybės ir savivaldybių turto valdymo,

¹⁴ Patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1999-06-03 nutarimu Nr. 719.

¹⁵ 138 obelys, Eivenių g. 2, Kaune.

¹⁶ Kauno klinikų generalinio direktoriaus 2012-11-23 įsakymas Nr. V-903.

¹⁷ 2013-02-05 raštu Nr. S(120)-073.

naudojimo ir disponavimo juo įstatymo 23 straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad jeigu turto neįmanoma panaudoti nė vienu to paties straipsnio 1 dalyje nurodytu būdu, jis turi būti nurašomas.

Be to, Kauno klinikų biologinio turto inventorizacija 2012 metais atlikta nesivadovaujant Inventorizacijos taisyklių¹⁸ 18, 58 ir 63 punktų reikalavimais, kad inventorizacijos komisija, inventorizuodama ilgalaikį materialųjį turtą, turi būtinai apžiūrėti kiekvieną turto vienetą ir jo dalis natūra ir įrašyti į inventorizavimo aprašus jo pavadinimą, paskirtį ir inventoriaus numerį, visas patikrintas ir suskaičiuotas turtas įrašomas į inventorizavimo aprašus, remiantis inventorizavimo aprašais, faktiškai inventorizuotų objektų likučiai sutikrinami su buhalterinės apskaitos duomenimis pagal jų būklę inventorizacijos pradžios dieną, radus likučių trūkumą arba perteklių, sudaromas sutikrinimo žiniaraštis.

Pažymėtina, kad minėtų inventorizacijos taisyklių reikalavimų (18, 58 ir 63 p.) nesilaikyta, o pagal panaudą ministerijos perduotas biologinis turtas inventorizuotas formaliai ir VšĮ Palangos reabilitacijos ligoninėje. Šios ligoninės inventorizacijos komisija inventorizacijos apraše nurodė, kad rastas 1 vienetas biologinio turto, kurio įsigijimo vertė 1,1 tūkst. Lt (kaip nurodyta ministerijos apskaitos registruose). Tačiau ligoninės pagal panaudą gauto biologinio turto apskaitos kortelėje nurodyta, kad teritorija apšodinta daugiamečiais sodiniais – kalninės pušelės 200 vnt., lapuočiai medžiai 90 vnt., sidabrinės eglės 3 vnt. Inventorizacijos komisija, nuosekliai inventorizuodama visą disponuojamą turtą, turėjo inventorizuoti atskiras turto vienetą sudarančias dalis. Be to, kiekvienas šio turto vienetas ministerijos apskaitoje turėtų būti įvertintas ir užregistruotas atskirai.

Netinkamai, formaliai atlikus biologinio turto inventorizaciją minėtose ligoninėse, neįsitikinus faktiniu turto buvimu (nesuskaičiavus faktinio kiekio ar neišmatavus ploto), nebuvo įsitikinta, kad viso ministerijai priklausančio ir ligoninių naudojamo turto apskaita tvarkoma tinkamai.

Audito metu pastebėta, kad ministerijos atstovai sveikatos priežiūros viešųjų įstaigų atliekamos turto, gauto pagal panaudos sutartis iš ministerijos, inventorizacijose nedalyvauja, o tai gali turėti įtakos netinkamam, formaliam inventorizacijos atlikimui viešosiose įstaigose ir teisingam informacijos apie turtą atskleidimui finansinėse ataskaitose.

Susipažinę su ataskaitos projekte pateiktais dalykais, ministerijos atstovai 2013 m. birželio 27 d. atliko pakartotinę Psichiatrijos ligoninei perduoto biologinio turto Užulėnio k. inventorizaciją, visas biologinis turtas (62,9 tūkst. Lt) rastas.

Ministerijos biologinio turto, pagal panaudos sutartis perduoto viešosioms įstaigoms, inventorizacija VšĮ Vilniaus psichiatrijos ligoninėje, VšĮ Kauno klinikose ir VšĮ Palangos reabilitacijos ligoninėje atlikta formaliai, faktiškai neskaičiuojant esamo turto, nesilaikant Vyriausybės patvirtintų Inventorizacijos taisyklių, todėl negalėjome įsitikinti,

¹⁸ Patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1999-06-03 nutarimu Nr. 719.

kad ministerijos apskaitoje esantis 615,8 tūkst. Lt vertės biologinis turtas faktiškai egzistuoja.

Dėl to, kad ministerija nevertino biologinio turto tikrosios vertės ar neskaičiavo įsigijimo verte užregistruoto biologinio turto nuvertėjimo nuostolių, negalime patvirtinti, kad konsoliduotoje Finansinės būklės ataskaitoje pagal 2012 m. gruodžio 31 d. duomenis biologinio turto (B. eil.) balansinė vertė – 817,2 tūkst. Lt – yra teisinga.

1.1.4. Dėl pagal panaudos sutartis perduoto nekilnojamojo turto nuvertėjimo

Ministerijos kontroliuojamos viešosios įstaigos, pagal panaudos sutartis iš ministerijos gavusios valstybei nuosavybės teise priklausančią nekilnojamąjį turtą, dalies jo nenaudoja savo veikloje, tačiau ministerija skaičiuoja šio turto nusidėvėjimą ir nevertina turto nuvertėjimo požymių.

22-ojo VSAFAS „Turto nuvertėjimas“¹⁹ 9.2.2 punkte nurodytas vienas iš vidinių turto nuvertėjimo požymių – viešojo sektoriaus subjektas turi turto, kuris dar nėra visiškai nudėvėtas (amortizuotas), tačiau jau nebenaudojamas veikloje.

Audito metu nustatyta, kad VšĮ Vilniaus psichiatrijos ligoninei pagal 1997 m. rugsėjo 26 d. panaudos sutartį perduotas turtas – gyvenamasis namas²⁰ (likutinė vertė – 2,7 tūkst. Lt) yra apleistas, griūvantis, langai užkalti, pastato viduje laikomos šiukšlės. Ligoninės direktoriaus ir materialiai atsakingų asmenų teigimu, minėtas pastatas ligoninės funkcijoms atlikti nereikalingas, apie dešimt metų stovi tuščias. Ligoninės inventorizacijos komisija, atlikdama ilgalaikio nekilnojamojo turto inventorizaciją, minėto turto nuvertėjimo požymių nenustatė.

Ministerija pagal 2011-02-07 valstybės turto panaudos sutartį Nr. PS-3 VšĮ Jūrininkų ligoninei perdavė arklidės, lavoninės ir kuro sandėlio pastatus, esančius Švėkšnoje, Aušros g. 27, ir pagal 2002-12-30 panaudos sutartį Nr. 78 VšĮ Palangos reabilitacijos ligoninei perdavė šiltnamį ir sargo namelį, esančius Palangoje, Medvalakio g. 25.

Minėtų ligoninių inventorizacijos komisijos nenustatė nekilnojamojo turto nuvertėjimo požymių, nors, kaip teigia atsakingi asmenys, audito metu apžiūrėjus pastatus nustatyta, kad turtas nenaudojamas įstaigų veikloje.

Istaigų veiklai nenaudojami pastatai

VšĮ Jūrininkų ligoninė

Pastatas – arklidė, kurios įsigijimo vertė 120,6 tūkst. Lt, likutinė vertė – 51,0 tūkst. Lt, nenaudojamas, nes nebevykdoma ūkinė veikla, nebėra arklio. Be to, nustatyta, kad Nekilnojamojo turto registro išrašė Nr. 50/138791, nurodyta, kad minėto pastato pagrindinė tikslinė naudojimo paskirtis - gydymo.

Sandėlio pastatas (buvęs daržovių sandėlis) – bendras plotas 256,66 kv. m., kurio įsigijimo vertė 74,4 tūkst. Lt, likutinė vertė 38,1 tūkst. Lt, nenaudojamas, nes nebevykdoma ūkinė veikla. Tačiau pastatas yra patenkinamos būklės ir gali būti naudojamas.

Audito metu Klaipėdos Jūrininkų ligoninė 2013-06-18 raštu Nr. 12-924 informavo ministeriją apie nenaudojamą nekilnojamąjį turtą, esantį Aušros g. 27, Švėkšnos miestelyje, Šilutės rajone. Minėtame rašte

¹⁹ Patvirtintas Lietuvos Respublikos finansų ministro 2008-07-04 įsakymu Nr. 1K-229.

²⁰ Esantis Parko g. 15, Vilniuje, įsigijimo vertė 10,0 tūkst. Lt.

nurodė, kad nori grąžinti ministerijai arklides ir sandėlio pastatą (buvusį daržovių sandėlį). Šie du pastatai yra tinkami naudojimui ir gali būti naudojami kartu su žeme, tačiau ligoninei jų nereikia, nes nevykdo ūkinės veiklos. Todėl ligoninė numato inicijuoti žemės sklypo dalies grąžinimą valstybinės žemės patikėtiniui – Nacionalinei žemės tarnybai.

Pastatas – lavoninė, kurio įsigijimo vertė 15,9 tūkst. Lt, likutinė vertė – 6,1 tūkst. Lt nenaudojamas, nes ligoninė įrengė šaldymo kamerą ligoninės rūsyje. Pastatas yra patenkinamos būklės, gali būti pritaikytas kitoms reikmėms, tačiau ligoninės poreikiams nereikalingas.

Pastatas – kuro sandėlis, kurio įsigijimo vertė 4,9 tūkst. Lt, likutinė vertė – 2,0 tūkst. Lt, nenaudojamas, nes ligoninė kurą pilasi degalinėse pagal sudarytas sutartis. Naudoti kitoms reikmėms kuro sandėlio negalima, nes pastatas neatitinka priešgaisrinės saugos reikalavimų (viduje sklinda stiprus kuro kvapas, kuris nuo ankstesnių laikų įsigėręs į žemę).

VšĮ Palangos reabilitacijos ligoninė

Pastatas – šiltnamiai, kurio įsigijimo vertė 30,8 tūkst. Lt, likutinė vertė 9,0 tūkst. Lt, nenaudojamas, nes jo nereikia, tačiau tinkamas naudojimui.

Pastatas – sargo namelis, kurio įsigijimo vertė 10,6 tūkst. Lt, likutinė vertė 4,5 tūkst. Lt, nenaudojamas, stovi tuščias, tačiau tinkamas naudoti. Palangos reabilitacijos ligoninė numato kreiptis į steigėją su prašymu spręsti klausimą dėl tolimesnio šiltnamio ir sargo namelio naudojimo.

2 Kuro kolonėlės, kurių įsigijimo vertės po 2,0 tūkst. Lt, likutinės vertės po 1 litą, nenaudojamos, nes nereikalingos, tačiau tinkamos naudojimui.

Ministerija, neįvertinusi ligoninių veikloje nenaudojamo turto nuvertėjimo požymių, skaičiavo šio turto nusidėvėjimą, nors pagal 12-ojo VSAFAS „Ilgalaikis materialusis turtas“²¹ 46 punktą viešojo sektoriaus subjekto veikloje nebenaudojamo (pavyzdžiui, pripažinto nereikalingu, netinkamu (negalimu) naudoti) ilgalaikio materialiojo turto vieneto nusidėvėjimas neskaičiuojamas nuo kito mėnesio, kai turtas nebenaudojamas, pirmos dienos. Viso minėtoms ligoninėms pagal panaudą perduoto ir jų veikloje nereikalingo ir nenaudojamo turto likutinė vertė 2012-12-31 sudarė 113,4 tūkst. Lt, be to, per 2012 metus apskaičiuota 3,0 tūkst. Lt šio turto nusidėvėjimo sąnaudų.

Viešųjų įstaigų Vilniaus psichiatrijos, Jūrininkų ir Palangos reabilitacijos ligoninių sudarytos inventorizacijos komisijos, atlikdamos ilgalaikio nekilnojamojo turto inventorizacijas, nenustatė turto nuvertėjimo požymių. Todėl ministerija neįvertino ir apskaitoje neužregistravo ligoninėms perduoto ir jų veikloje nenaudojamo turto, kurio likutinė vertė 113,4 tūkst. Lt nuvertėjimo, o skaičiavo šio turto nusidėvėjimą, taip nesilaikydama 22-ojo VSAFAS 9.2 punkto ir 12-ojo VSAFAS 46 punkto reikalavimų. Dėl šios priežasties ministerijos konsoliduotoje Finansinės būklės ataskaitoje pagal 2012-12-31 duomenis ilgalaikio turto (pastatų) likutis nurodytas 113,4 tūkst. Lt didesnis, Veiklos rezultatų ataskaitoje – nuvertėjimo ir nurašytų sumų sąnaudos (B.VIII eil.) – 116,4 tūkst. Lt mažesnės, o nusidėvėjimo ir amortizacijos sąnaudos (B.II eil.) – 3,0 tūkst. Lt didesnės.

1.1.5. Dėl kultūros vertybių apskaitos ministerijoje

Ministerija finansinių ataskaitų rinkinyje nekilnojamąsias kultūros vertybes neteisingai nurodė likutine ar įsigijimo verte, o ne tikrąja verte. Ministerijos Finansinės būklės ataskaitos 2012-12-31 duomenimis, nekilnojamųjų kultūros vertybių likutis sudarė 13 380,1 tūkst. Lt. Tai ministerijos patikėjimo teise valdomi statiniai, kurių dalis perduoti pagal panaudos sutartis Lietuvos

²¹ Patvirtinta Lietuvos Respublikos finansų ministro 2009-12-22 įsakymu Nr. 1K-174 (2009-12-22 Nr. 1K-466 redakcija).

sveikatos mokslų universiteto ligoninei VšĮ Kauno klinikoms ir VšĮ Vilniaus universitetinės ligoninės Santariškių klinikoms.

Pagal 12-ojo VSAFAS „Ilgalaikis materialusis turtas“ 42 punktą nekilnojamosios kultūros vertybės ir kitos vertybės, išskyrus nekilnojamųjų kultūros vertybių tvarkybos išlaidų dalį, kuria buvo padidinta šio ilgalaikio materialiojo turto vertė (registruojant atskirą (papildomą) ilgalaikio materialiojo turto vieneta), po pirminio pripažinimo finansinėse ataskaitose yra rodomos tikrąja verte (tikrosios vertės metodas).

Sveikatos apsaugos ministerijos apskaitos vadove²² taip pat numatyta, kad nekilnojamųjų kultūros vertybių ir kitų vertybių apskaitai taikomas tikrosios vertės metodas, jų vertinimas atliekamas kiekvienų finansinių metų pabaigoje, ir jeigu tikrosios vertės pokytis reikšmingas, t. y. ne mažiau kaip 10 proc. ilgalaikio materialiojo turto likutinės vertės, jis registruojamas apskaitoje. Nekilnojamųjų kultūros vertybių tikroji vertė nustatoma pagal to turto draudžiamąją vertę, o jei jos nėra – pagal valstybės įmonės Registrų centro skelbiamą turto rinkos vertę.

Audito metu nustatyta, kad ministerija po pirminio pripažinimo nekilnojamųjų kultūros vertybių tikrąja verte nevertino. 2012 metų finansinių ataskaitų rinkinyje nekilnojamosios kultūros vertybės nurodytos likutine verte, taip nesilaikant 12-ojo VSAFAS „Ilgalaikis materialusis turtas“ 42 punkto. Pagal standarto 63 punktą kultūros vertybių tikroji vertė nustatoma remiantis draudžiamąja verte, jei šios vertybės yra apdraustos. Audito metu nustatėme atvejų, kai apdraustų kultūros vertybių draudžiamoji vertė neatitiko finansinėse ataskaitose nurodytos jų vertės.

2 lentelė. Nekilnojamųjų kultūros vertybių balansinės ir draudžiamosios verčių palyginimo pavyzdžiai

Nekilnojamosios kultūros vertybės pavadinimas	Balansinė vertė litais	Draudžiamoji vertė litais pagal turto draudimo sutartį	Skirtumas litais (3-2)
1	2	3	4
Pastatas – administracinis (unikalus Nr. 1097-7010-6019)	885 083	11 000 000	10 114 917
Pastatas – gyvenamasis namas (unikalus Nr. 1993-2025-3038)	1 085 763	2 763	-1 083 000
Pastatas – ligoninės centrinis korpusas (unikalus Nr. 1993-9010-1132)	4 838 381	8 412 158	3 573 777
Pastatas – poliklinikos korpusas (unikalus Nr. 1993-9010-1076)	555 946	554 869	-1 077

Neapdraustų vertybių tikroji vertė pagal 12-ojo VSAFAS 64 punktą turėjo būti nustatoma vadovaujantis to turto registrą tvarkančio subjekto atliekamo vertinimo duomenimis. Nustatėme atvejų, kai neapdraustų kultūros vertybių balansinė vertė reikšmingai skyrėsi nuo Registrų centro nurodytos jų vertės pagal rinkos verčių žemėlapi.

²² Sveikatos apsaugos ministro 2010-06-02 įsakymu Nr. V-497 patvirtinto Apskaitos vadovo 3 priedo 157, 158 punktai.

3 lentelė. Nekilnojamųjų kultūros vertybių balansinės ir rinkos verčių palyginimo pavyzdžiai

Nekilnojamosios kultūros vertybės pavadinimas	Balansinė vertė litais	Vertė litais pagal rinkos verčių žemėlapi 2013-01-01	Skirtumas litais (3-2)
1	2	3	4
Pastatas – ligoninė (unikalus Nr. 1094-0040-2017)	344 506	1 802 000	1 457 494
Pastatas ligoninė (unikalus Nr. 1094-0040-2028)	1	879 000	878 999
Pastatas ligoninė (unikalus Nr. 1094-0040-2039)	5 320	250 000	244 680
Pastatas ligoninė (unikalus Nr. 1094-0040-2042)	1	790 000	789 999
Pastatas ligoninė (unikalus Nr. 1094-0040-2060)	15 821	111 000	95 179
Pastatas ligoninė (unikalus Nr. 1094-0040-2071)	1	458 000	457 999
Pastatas ligoninė (unikalus Nr. 1094-0040-2082)	73 452	1 409 000	1 335 548
Pastatas – ūkinis pastatas (unikalus Nr. 1094-0040-2128)	2 946	16 300	13 354

Ministerija, nesilaikydama 12-ojo VSAFAS reikalavimų, po pirminio pripažinimo nevertino kultūros vertybių tikrosios vertės ir finansinėse ataskaitose nurodė jų vertę, neatitinkančią draudžiamosios vertės ar Registrų centro skelbiamos rinkos vertės.

Todėl negalime patvirtinti, kad konsoliduotoje Finansinės būklės ataskaitoje pagal 2012 m. gruodžio 31 d. duomenis nurodytas nekilnojamųjų kultūros vertybių (II.4 eil.) 13 380,1 tūkst. Lt likutis yra teisingas.

1.1.6. Dėl finansinio turto apskaitos

Ministerija neįtraukė į apskaitą 2010 metais iš Kauno apskrities viršininko administracijos perimto 158,9 tūkst. Lt debetinio įsiskolinimo (išankstinio apmokėjimo), o Vilniaus visuomenės sveikatos centras ir VšĮ Respublikinė Vilniaus universitetinė ligoninė neįvertino finansinio turto (gautinų sumų ir pinigų) nuvertėjimo požymių.

Audito metu nustatyta, kad likviduojama Kauno apskrities viršininko administracija Valstybės turto, perduodamo valdyti, naudoti ir disponuoti juo patikėjimo teise, perdavimo ir priėmimo aktu²³ ministerijai perdavė 158,9 tūkst. Lt debetinį Kauno miesto savivaldybės įsiskolinimą, kurį sudaro Kauno apskrities viršininko administracijos pervestas avansas Kauno miesto savivaldybei už VšĮ Kauno ligoninės pastato, esančio, Trakų g. 29, Kaune, rekonstravimą. Be to, ministerijai buvo perduotas 2009-12-07 Tarpusavio atsiskaitymų suderinimo aktas Nr. 15F-2732, kuriuo Kauno miesto savivaldybė patvirtino savo įsiskolinimą Kauno apskrities viršininko administracijai.

Ministerija šio išankstinio apmokėjimo į apskaitą neįtraukė, nesilaikydama Lietuvos Respublikos viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymo²⁴ 3 straipsnio nuostatos, kad viešojo sektoriaus subjekto finansinių ataskaitų rinkinys turi būti sudarytas taip, kad tikrai ir teisingai

²³ 2010 m. rugsėjo 28 d. aktas Nr. 3-75.

²⁴ 2007 m. birželio 26 d. Nr. X-1212, su pakeitimais.

parodytų viešojo sektoriaus subjekto turtą, finansavimo sumas, įsipareigojimus, pajamas ir sąnaudas, grynąjį turtą, pinigų srautus. Taip pat nesilaikyta 17-ojo VSAFAS „Finansinis turtas ir finansiniai įsipareigojimai“ 15 ir 16 punktų nuostatų dėl pirminio finansinio turto pripažinimo ir įvertinimo ir 20.5 punkto, kad kiekvieną kartą sudarant finansines ataskaitas finansinis turtas turi būti iš naujo įvertinamas: išankstiniai apmokėjimai, per vienus metus gautinos sumos ir kitas trumpalaikis finansinis turtas – įsigijimo savikaina, atėmus nuvertėjimo nuostolius. Ministerija, vadovaudamasi 17-ojo VSAFAS 36 punktu, įtraukusi į apskaitą išankstinį apmokėjimą, turėjo vertinti jo nuvertėjimo požymius.

Pažymėtina, kad Kauno apskrities viršininko administracijos ministerijai perduotas debetinis įsiskolinimas (158,9 tūkst. Lt) nenurodytas ir biudžeto vykdymo ataskaitose.

Ministerijai pavaldi biudžetinė įstaiga Vilniaus visuomenės sveikatos centras nevertino finansinio turto (gautinų sumų) nuvertėjimo požymių, taigi nesilaikė 17-ojo VSAFAS „Finansinis turtas ir finansiniai įsipareigojimai“ 20.5 ir 36 punkto reikalavimų. Metų pabaigoje Vilniaus visuomenės sveikatos centrui už suteiktas paslaugas buvo neatsiskaitę UAB „Lysoform“ (20,4 tūkst. Lt skola nuo 2012 metų balandžio mėnesio) ir Kimberley-Clark Europe (6,8 tūkst. Lt skola nuo 2012 metų rugpjūčio mėnesio), taigi sumokėjimas buvo pradelstas daugiau kaip 240 arba daugiau kaip 120 dienų (minėtoms firmoms paslaugas suteikė reorganizuota Valstybinė sveikatos priežiūros tarnyba prie Sveikatos apsaugos ministerijos). Pradelsti atsiskaitymai už paslaugas atitinka minėto VSAFAS 37.3 punkte nurodytą nuvertėjimo požymį – nesilaikoma sutarties sąlygų, pavyzdžiui, laiku nesumokamos skolos, be to, atsakingų asmenų teigimu, šiuo metu vyksta skolų išieškojimo procedūros, tačiau centro direktorės sudaryta metinės inventorizacijos atlikimo komisija nevertino minėtų gautinų skolų nuvertėjimo požymių.

Ministerijos kontroliuojama viešoji įstaiga Respublikinė Vilniaus universitetinė ligoninė, pradėjus banko „Snoras“ bankroto procedūrą, jo einamojoje sąskaitoje banke turėjo 759,8 tūkst. Lt. Atgavus iš banko ir indėlių draudimo institucijos apdraustą pinigų sumą, likusiems 414,5 tūkst. Lt ligoninė tinkamai neįvertino nuvertėjimo požymių ir šiai sumai pinigų nuvertėjimo neapskaičiavo, nesilaikydama 22-ojo VSAFAS „Turto nuvertėjimas“ 48 punkto.

Ministerija, nesilaikydama Viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymo ir 17-ojo VSAFAS reikalavimų, į apskaitą neįtraukė ir finansinėse ataskaitose nenurodė išankstinio apmokėjimo – iš Kauno apskrities viršininko administracijos perimto 158,9 tūkst. Lt debetinio įsiskolinimo. Be to, ministerija ir Vilniaus visuomenės sveikatos centras nevertino finansinio turto (186,1 tūkst. Lt) nuvertėjimo požymių, Respublikinė Vilniaus universitetinė ligoninė, bankrutavus bankui „Snoras“, neįvertino jo sąskaitoje likusių pinigų nuvertėjimo nuostolių. Todėl konsoliduotoje Finansinės būklės ataskaitoje pagal 2012 m. gruodžio 31 d. duomenis sumažintas išankstinių apmokėjimų (C. II eil.)

likutis ir padidintas trumpalaikių gautinų sumų (C III.1 eil.) likutis, pinigų (C.V eil.) ir ankstesnių metų perviršio (F.IV.2 eil.) likučiai 414,5 tūkst. Lt padidinti, o Veiklos rezultatų ataskaitoje sumažintos nuvertėjimo ir nurašytų sumų sąnaudos (B.VIII eil.). Be to, biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinio Mokėtinų ir gautinų sumų 2012 m. gruodžio 31 d. ataskaitoje (forma Nr. 4) gautinos sumos nurodytos 158,9 tūkst. Lt mažesnės.

1.1.7. Dėl perduotų finansavimo sumų apskaitos

Ministerija, neturėdama tinkamų patvirtinančių dokumentų, apskaitoje užregistravo 20 tūkst. Lt perduotas finansavimo sumas.

Sveikatos apsaugos ministro įsakymu patvirtinto Gydytojų profesinės kvalifikacijos tobulinimo reikalavimų aprašo²⁵ 15.2 punkte nustatyta, kad stažuotę vykdanči institucija tais atvejais, kai ministerija garantavo stažuotės apmokėjimą, gydytojui atlikus stažuotę turi ministerijai pateikti paraišką su išlaidas patvirtinančiais dokumentais. Minėtos gydytojų stažuotės 2012 m. nebuvo atliktos (baigtos), todėl universitetas kartu su paraiška išlaidas pagrindžiančių dokumentų nepateikė.

Užregistruodama perduotas finansavimo sumas be išlaidas pagrindžiančių dokumentų ministerija nesilaikė Buhalterinės apskaitos įstatymo²⁶ 12 straipsnio reikalavimo, kad visos ūkinės operacijos ir ūkiniai įvykiai turi būti pagrįsti apskaitos dokumentais, ir 20-ojo VSAFAS „Finansavimo sumos“²⁷ 24 punkto, kad gavęs perduotų iš anksto finansavimo sumų panaudojimo ataskaitą ar kitus dokumentus, viešojo sektoriaus subjektas mažina išankstinius apmokėjimus ir mažina gautas finansavimo sumas, t.y. registruoja jų perdavimą, jei finansavimo sumos buvo perduotos viešojo sektoriaus subjektui.

Ministerija užregistravo 20 tūkst. Lt perduotas finansavimo sumas, neturėdama tinkamų patvirtinančių dokumentų, nesilaikydama Buhalterinės apskaitos įstatymo 12 straipsnio ir 20-ojo VSAFAS 24 punkto reikalavimų.

1.2. Dėl konsoliduotųjų biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinio

Audito metu reikšmingų pastebėjimų dėl Sveikatos apsaugos ministerijos 2012 m. konsoliduotųjų biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinio duomenų nenustatėme. Pastebėjimai, neturintys įtakos reiškiant nepriklausomą nuomonę dėl biudžeto vykdymo ataskaitų duomenų teisingumo, Sveikatos apsaugos ministerijai ir jai pavaldžioms įstaigoms pateikti raštais, nurodytais 1 priede.

²⁵ Sveikatos apsaugos ministro 2004-05-27 įsakymu Nr. V-396 patvirtintas Gydytojų profesinės kvalifikacijos tobulinimo reikalavimų aprašas (2010-12-27 Nr. V-1130 redakcija).

²⁶ Lietuvos Respublikos buhalterinės apskaitos įstatymas 2001 m. lapkričio 6 d. Nr. IX-574.

²⁷ Patvirtintas Lietuvos Respublikos finansų ministro 2008-06-09 įsakymu Nr. 1K-205 (2009-12-24 Nr. 1K-475 redakcija).

2. Pastebėjimai dėl valstybės turto ir lėšų valdymo, naudojimo, disponavimo jais teisėtumo

2.1. Dėl biudžeto lėšų naudojimo mokant už priverstinės pravaikštos laiką

Sveikatos apsaugos ministerija biudžeto lėšas (95,0 tūkst. Lt) panaudojo neteisėtai atleisto ir teismo sprendimu grąžinto darbuotojo darbo užmokesčiui už priverstinės pravaikštos laiką sumokėti.

Sveikatos apsaugos ministro 2009-09-11 įsakymu Nr. K-135 buvo patvirtinta nauja Sveikatos apsaugos ministerijos struktūra, pagal kurią buvo panaikinta Vidaus audito skyriaus vedėjo 18 kategorijos pareigybė ir vietoj jos įsteigta Vidaus audito skyriaus vedėjo 16 kategorijos pareigybė. Vidaus audito skyriaus vedėjas G. Valantavičius nuo 2009 m. lapkričio 16 d. buvo atleistas iš einamų pareigų (ministerijos kanclerio 2009-09-30 potvarkis Nr. P-K-225), kadangi nesutiko užimti jam siūlomos Vidaus audito skyriaus vedėjo 16 kategorijos pareigybės, nes manė, kad pareigybės panaikinimas yra neteisėtas.

G. Valantavičius 2009 m. spalio 30 d. kreipėsi į Vilniaus apygardos administracinį teismą, prašydamas panaikinti minėtą potvarkį, grąžinti jį į buvusias 18 kategorijos Vidaus audito skyriaus vedėjo pareigas, priteisti darbo užmokesčių už priverstinę pravaikštą ir neturtinę žalą. Pareiškėjas 2010 m. kovo 15 d. pareiškimu iš dalies pakeitė savo reikalavimą dėl grąžinimo į pareigas, prašydamas grąžinti jį į 16 kategorijos Vidaus audito skyriaus vedėjo pareigas.

Vilniaus apygardos administracinis teismas 2010 m. kovo 26 d. priėmė sprendimą panaikinti 2009-09-30 potvarkį Nr. P-K-225, grąžinti pareiškėją į Vidaus audito skyriaus vedėjo pareigas (karjeros valstybės tarnautojo, A lygio, II kvalifikacinės klasės, 16 kategorijos) ir priteisti 2 294,48 Lt darbo užmokesčio už priverstinę pravaikštą. Teismas konstatavo, kad tiek vienos, tiek kitos pareigybės aprašymuose nurodyta pareigybės paskirtis ir veiklos sritys iš esmės yra tokios pačios, todėl Valstybės tarnybos įstatymo 43 straipsnio 1 dalies bei 44 straipsnio 1 dalies 9 punkto (valstybės tarnautojas atleidžiamas iš pareigų, kai panaikinama jo pareigybė) taikymo prasme pareiškėjo užimama pareigybė negali būti pripažinta panaikinta. Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas 2011 m. kovo 14 d. paliko galioti pirmosios instancijos teismo sprendimą, todėl nuo 2011 m. kovo 25 d. G. Valantavičius buvo grąžintas į Vidaus audito skyriaus vedėjo (A lygio, II kvalifikacinės klasės, 16 kategorijos) pareigas.

Grąžintam į pareigas G. Valantavičiui teismo buvo priteista ir sumokėta 2 294,48 Lt darbo užmokesčio už priverstinę pravaikštą nuo 2009-11-17 iki 2010-03-27, tačiau nebuvo sumokėta už laikotarpį nuo 2010-03-27 iki 2011-03-24, t. y. faktinio grąžinimo į darbą. G. Valantavičius kreipėsi į teismą. Vilniaus apygardos administracinis teismas 2012-03-08 sprendimu pareiškėjo skundą

tenkino iš dalies: priteisė G. Valantavičiui iš Sveikatos apsaugos ministerijos 71 989,31 Lt. Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas 2012-07-05 nutartimi pakeitė Vilniaus apygardos teismo sprendimą ir priteisė pareiškėjui G. Valantavičiui iš Sveikatos apsaugos ministerijos 72 562,91 Lt vidutinio darbo užmokesčio už priverstinės pravaikštos laiką nuo 2010-03-27 iki 2011-03-24 (įskaitytinai).

Sveikatos apsaugos ministerija, vykdydama teismo nutartį, sumokėjo 95 042,90 Lt (įskaitant darbdavio socialinio draudimo įmoką) iš 01.021 „Sveikatos sistemos valdymas“ programos lėšų už darbuotojo nedirbtą laiką.

Gavusi teismo sprendimą dėl tarnautojo atleidimo pripažinimo neteisėtu ministerija nesiėmė jokių priemonių, kad tarnautojų veiksmai, rengiant ir priimant šį teismo pripažintą neteisėtu įsakymą dėl atleidimo, būtų įvertinti. Valstybės tarnybos įstatymo²⁸ 30 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad tarnybinio nusižengimo tyrimas pradedamas valstybės tarnautoją į pareigas priėmusio asmens iniciatyva arba jam gavus oficialią informaciją apie valstybės tarnautojo tarnybinį nusižengimą. Jeigu įsiteisėjusiame teismo sprendime konstatuota, kad valstybės institucija ar įstaiga pažeidė įstatymus ar kitus teisės aktus, šioje valstybės institucijoje ar įstaigoje turi būti pradėtas valstybės tarnautojų, dėl kurių galimos kaltės buvo padaryti įsiteisėjusiuose teismo sprendimuose konstatuoti įstatymų ar kitų teisės aktų pažeidimai, tarnybinio nusižengimo tyrimas.

Teismui pripažinus neteisėtu ministerijos Vidaus audito skyriaus vedėjo atleidimą iš einamų pareigų, 95,0 tūkst. Lt biudžeto asignavimų iš Sveikatos sistemos valdymo programos panaudota nedirbusio darbuotojo darbo užmokesčiui už priverstinės pravaikštos laiką sumokėti. Ministerija nesiėmė jokių priemonių, kad tarnautojų veiksmai, rengiant ir priimant šį teismo pripažintą neteisėtu įsakymą dėl atleidimo, būtų įvertinti, o padaryta žala, atsiradusi dėl teismo pripažinto neteisėtu atleidimo, būtų atlyginta.

2.2. Dėl valstybės biudžeto lėšų, skirtų kitiems subjektams finansuoti

Valstybės kontrolė ankstesnio audito metu²⁹ atkreipė ministerijos dėmesį, kad asignavimai kitiems subjektams, kurie atitinka Biudžeto sandaros įstatyme nustatytą kito subjekto apibūdinimą, buvo suplanuoti ir skirti ne pagal visus išlaidų ekonominės klasifikacijos kodus.

Ministerija 2012 metais dalį (110,0 tūkst. Lt) biudžeto asignavimų kitų subjektų finansavimui netinkamai suplanavo, o Lietuvos bioetikos komitetas šiuos asignavimus skyrė pagal kitų paslaugų (2.2.1.1.1.30) ekonominės klasifikacijos kodą, tai yra nepaskirstęs jų pagal visus

²⁸ Lietuvos Respublikos valstybės tarnybos įstatymas 1999-07-08 Nr. VIII-1316 (2010-05-13 Nr. XI-811 redakcija)

²⁹ Lietuvos Respublikos valstybės kontrolės 2012-07-16 ataskaita Nr. FA-P-10-5-42.

išlaidų ekonominės klasifikacijos kodus, kaip numatyta Valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų sudarymo ir vykdymo taisyklių³⁰ 79¹.4 punkte.

Ministerijai pavaldi įstaiga Lietuvos bioetikos komitetas, 2012 m. vykdydamas 03.018 programos „Nacionalinė vaistų politika“ priemonę „Vykdėti klinikinių vaistinių preparatų ir kitų biomedicininį tyrimų etinį vertinimą ir priežiūrą regioniniu lygiu“, 110,0 tūkst. Lt šios programos lėšų pagal ekonominės klasifikacijos kodą 2.2.1.1.1.30 „Kitos paslaugos“ skyrė Vilniaus ir Kauno regioniniams biomedicininį tyrimų etikos komitetams Biomedicininį tyrimų etikos įstatyme numatytoms funkcijoms vykdyti, remdamasis su Vilniaus ir Lietuvos sveikatos mokslų universitetais sudarytomis sutartimis. Sutarties priede asignavimai regioniniams biomedicininį tyrimų etikos komitetams paskirstyti pagal išlaidų ekonominę paskirtį (darbo užmokesčiui, apmokėjimui samdomiems ekspertams ir kitoms išlaidoms), tačiau komiteto programos sąmatoje neatskleisti pagal išlaidų ekonominę paskirtį.

Paaškinimai dėl regioninių biomedicininį tyrimų etikos komitetų

Vadovaujantis Biomedicininį tyrimų etikos įstatymo 12 straipsnio 2 dalimi ir Lietuvos bioetikos komiteto nuostatų 11.2 punktu, Komitetas išduoda leidimus atlikti biomedicininį tyrimą ir pritarimo atlikti klinikinį vaistinio preparato tyrimą liudijimus. Leidimus atlikti biomedicininį tyrimus, kai biomedicininį tyrimus planuojama atlikti tyrimo centruose, esančiuose tik atitinkamo regioninio biomedicininį tyrimų etikos komiteto veiklai priskirtoje teritorijoje, išduoda Regioninis biomedicininį tyrimų etikos komitetas. Biomedicininį tyrimų etikos įstatymo 14 straipsnio 1 d. nurodyta, kad Regioniniai biomedicininį tyrimų etikos komitetai sudaromi prie universitetų, lėšos regioninių biomedicininį tyrimų etikos komitetų veiklai numatytos Sveikatos apsaugos ministerijai skiriamuose valstybės biudžeto asignavimuose.

Vadovaujantis Biudžeto sandaros įstatymo³¹ 5 straipsnio 1 dalies 1 punktu, universitetai ir jų veikiantys biomedicininį tyrimų etikos komitetai yra kiti subjektai, kuriems lėšos skiriamos vadovaujantis Biomedicininį tyrimų etikos įstatymu³², todėl biudžeto lėšos jų finansavimui turėtų būti planuojamos ir skiriamos pagal ekonominės klasifikacijos straipsnius, tarp jų – išlaidoms, iš jų – darbo užmokesčiui, ir turtui įsigyti. Be to, pagal Biudžeto sandaros įstatymą programų sąmatas, nurodant išlaidų straipsnius, komitetams turėjo tvirtinti ministerija, o ne pavaldi įstaiga.

Ministerija privalėjo patvirtinti, tačiau nepatvirtino sąmatų kitiems subjektams – regioniniams biomedicininį tyrimų etikos komitetams, o jų vykdomai programai finansuoti skirtas lėšas patvirtino pavaldžios įstaigos Lietuvos bioetikos komiteto sąmatoje. Lietuvos bioetikos komitetas viršijo įgaliojimus, prisiimdamas Biudžeto sandaros įstatyme asignavimų valdytojams nustatytas funkcijas ir skirdamas lėšas kitiems subjektams, be to, šiems subjektams skirtų lėšų nepaskirstė pagal atskirus ekonominės klasifikacijos straipsnius. Panaudoti 86,5 (iš 110) tūkst. Lt asignavimai darbo užmokesčiui, socialinio draudimo įmokoms mokėti, kitoms paprastosioms

³⁰ Patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001-05-14 nutarimu Nr. 543 (2011-06-08 Nr. 681 redakcija)

³¹ Lietuvos Respublikos biudžeto sandaros įstatymas, 1990-07-30 Nr. I-430 (2010-12-09 Nr. XI-1209 redakcija).

³² Lietuvos Respublikos biomedicininį tyrimų etikos įstatymas, 2000-05-11 Nr. VIII-1679 14 str. 1 d., 12 str. 2 d. (2007-11-15 Nr. X-1325 redakcija).

išlaidoms dengti Biudžeto išlaidų sąmatos įvykdymo 2012-12-31 ataskaitoje neatskleisti pagal jų ekonominę paskirtį.

2.3. Dėl valstybės biudžeto lėšų, skirtų visuomenės sveikatos priežiūros veiklai vykdyti, naudojimo

Ministerija skyrė biudžeto lėšas savivaldybėms sveikatinimo veikloms vykdyti, bet nepareikalavo tinkamai atsiskaityti už biudžeto lėšų panaudojimą, pagrįsti patirtas išlaidas apskaitos dokumentais.

Ministerija sudarė sutartis su 57 savivaldybių administracijomis ir skyrė 3 909 tūkst. Lt lėšų pagal ekonominės klasifikacijos kodą 2.5.3.1.1.1 „Dotacijos kitiems valdymo lygiams einamiesiems tikslams“ šių sutarčių prieduose numatytoms sveikatinimo veikloms vykdyti, nurodydama skiriamą lėšų sumą kiekvienai atskirai veiklai. Savivaldybių administracijos šias lėšas pagal sudarytas sutartis arba patvirtintas sąmatas perdavė visuomenės sveikatos biurams visuomenės sveikatinimo veikloms vykdyti.

Savivaldybių administracijos, atsiskaitydamos už lėšų panaudojimą, Biudžeto išlaidų sąmatos vykdymo ataskaitose (formose Nr. 2) nurodė panaudotas lėšas, pateikė kitas pagal sutartis reikalaujamas ataskaitas, tačiau nepateikė išlaidas (sąnaudas) patvirtinančių dokumentų ar jų registro, nes sutartyse nenumatytas reikalavimas juos pateikti. Ministerija, neturėdama tinkamų patvirtinančių dokumentų, apskaitoje užregistravo perduotas finansavimo sumas (3 909 tūkst. Lt), be to, neturėdama šių dokumentų negalėjo užtikrinti tinkamo sveikatinimo veiklos sutarčių su savivaldybėmis vykdymo.

Užregistruodama perduotas finansavimo sumas be išlaidas pagrindžiančių dokumentų ministerija nesilaikė Buhalterinės apskaitos įstatymo³³ 12 straipsnio reikalavimo, kad visos ūkinės operacijos ir ūkiniai įvykiai turi būti pagrįsti apskaitos dokumentais, ir 20-ojo VSAFAS „Finansavimo sumos“³⁴ 24 punkto, kad gavęs perduotų iš anksto finansavimo sumų panaudojimo ataskaitą ar kitus dokumentus, viešojo sektoriaus subjektas mažina išankstinius apmokėjimus ir mažina gautas finansavimo sumas, t.y. registruoja jų perdavimą, jei finansavimo sumos buvo perduotos viešojo sektoriaus subjektui.

Atlikę auditą Vilniaus miesto savivaldybėje nustatėme³⁵, kad Vilniaus miesto savivaldybės visuomenės sveikatos biuras dalį (168,2 tūkst. Lt) visuomenės sveikatos priežiūros veiklai vykdyti skirtų³⁶ lėšų panaudojo avansiniams mokėjimams atlikti³⁷ už 2012 m. nesuteiktas paslaugas, nors

³³ Lietuvos Respublikos buhalterinės apskaitos įstatymas, 2001-11-06 Nr. IX-574.

³⁴ Patvirtintas Lietuvos Respublikos finansų ministro 2008-06-09 įsakymu Nr. 1K-205 (2009-12-24 Nr. 1K-475 redakcija).

³⁵ Valstybės kontrolės 2012-07-16 ataskaita Nr. FA-P-10-5-42

³⁶ Lėšų skyrimo visuomenės sveikatos priežiūros veiklai vykdyti sutartis, 2012-08-28 Nr. A72-1359(3.1.36-SR).

³⁷ Mokėjimo nurodymai: 2012-12-12 Nr. 454, pagal 2012-12-11 PVM sąskaitą faktūrą Nr. OP1212003; 2012-12-19 Nr. 502, 2012-12-27 Nr. 628 pagal PVM sąskaitas faktūras 2012-12-19 Nr. 83, 2012-12-27 Nr. 85.

sutartyse su tiekėjais išankstiniai mokėjimai nebuvo numatyti. Pažymėtina, kad šios biudžeto lėšos panaudotos nesilaikant ministerijos ir savivaldybės sudarytos sutarties nuostatos³⁸ nepanaudotas lėšas ne vėliau kaip iki 2012 m. gruodžio 1 d. grąžinti į ministerijos sąskaitą, nes avansiniai mokėjimai tiekėjams atlikti tik gruodžio 12–27 d. Kitą dalį (20 tūkst. Lt) lėšų Vilniaus miesto savivaldybės visuomenės sveikatos biuras panaudojo ne pagal paskirtį, t. y. ne visuomenės sveikatos veikloms, nurodytoms Lėšų skyrimo visuomenės sveikatos priežiūros veiklai vykdyti sutarties³⁹ 2 priede, vykdyti, pažeisdamas sutarties 3.1 ir 3.10 punktus, nes sumokėjo tiekėjui už atliktas žmogiškųjų išteklių valdymo paslaugų konsultavimo paslaugas. Išsamesnis sveikatinimo veiklai skirtų lėšų naudojimo vertinimas savivaldybėje ir rekomendacijos pateiktos 2013-05-20 valstybinio audito ataskaitoje „Dėl Vilniaus miesto savivaldybėje atlikto finansinio (teisėtumo) audito rezultatų“.

Ministerija nesivadovavo Buhalterinės apskaitos įstatymu⁴⁰ ir 20-uoju VSAFAS, nes perduotas finansavimo sumas (3 909 tūkst. Lt) registravo neturėdama tinkamų lėšų panaudojimą pagrindžiančių dokumentų. Skyrusi lėšas savivaldybėms neužtikrino, kad jos būtų naudojamos racionaliai, laikantis teisės aktų, pagal paskirtį nurodytoms sveikatinimo veikloms vykdyti – Vilniaus m. savivaldybės visuomenės sveikatos biuras 20 tūkst. Lt panaudojo ne pagal paskirtį, ne sutartyje numatytoms visuomenės sveikatos veikloms vykdyti, be to, pagal sutartines nuostatas negrąžino iki gruodžio 1 d. nepanaudotų 168,2 tūkst. Lt, o šias lėšas sumokėjo avansu už neatliktas paslaugas.

2.4. Dėl vaikų reabilitacijos ligoninės „Lopšelis“ finansavimo

Ankstesnio audito metu⁴¹ nustatyta, kad ministerija, supaprastinto atviro konkurso būdu 2010 metais pirkdama sveikatos priežiūros paslaugų teikimo našlaičiams ir tėvų globos netekusiems vaikams (sveikiems – iki 3 metų, sutrikusios raidos – iki 7 metų amžiaus) 2010–2012 metais paslaugas, pažeidė Viešųjų pirkimų įstatymo⁴² 3 straipsnio 1 dalyje nustatytą skaidrumo principą, neįsitikinusi, ar buvo pasiekti programos tikslai, ar minėtu susitarimu ministerija nupirko, o tiekėjas suteikė reikiamas paslaugas ir jų kiekį, todėl nebuvo galima patvirtinti, kad vykdant minėtą pirkimą buvo pasiektas 3 straipsnio 2 dalyje nustatytas pirkimų tikslas sudaryti pirkimo sutartį, leidžiančią perkančiajai organizacijai paslaugas įsigyti racionaliai naudojant tam skirtas lėšas.

Ministerija, tęsdama lėšų Vaikų reabilitacijos ligoninei „Lopšelis“ pervedimą pagal 2010 metais neteisėtai sudarytą sutartį, su Lietuvos sveikatos mokslų universiteto ligonine VšĮ Kauno

³⁸ 2012-07-11 Sveikatinimo veiklos sutartis Nr. S-217, 2.2.7 p.

³⁹ 2012-08-28 sutartis Nr. A72-1359 (3.1.36-SR).

⁴⁰ Lietuvos Respublikos buhalterinės apskaitos įstatymas, 2001-11-06 Nr. IX-574, 12 str. 1 d.

⁴¹ Valstybės kontrolės 2012-07-16 ataskaita Nr. FA-P-10-5-42

⁴² Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymas, 1996-08-31 Nr. I-1491 (2005-12-22 Nr. X-471 redakcija).

klinikomis, kurios filialas yra Vaikų reabilitacijos ligoninė „Lopšelis“, 2012 m. balandžio 25 d. pasirašė papildomą susitarimą Nr. S-100 prie 2010 metais sudarytos sveikatos priežiūros paslaugų teikimo našlaičiams ir tėvų globos netekusiems vaikams (sveikiems iki 3 metų, sutrikusios raidos – iki 7 metų amžiaus) sutarties⁴³, pagal kurią už paslaugų teikimą vykdytojui pervedė 2 000 tūkst. Lt.

Ministerija, tęsdama Vaikų reabilitacijos ligoninės „Lopšelis“ finansavimą pagal sutartį, sudarytą 2010 metais pažeidžiant Viešųjų pirkimų įstatyme nustatytą skaidrumo principą, 2012 m. pasirašė papildomą susitarimą, pagal kurį panaudojo 2 000 tūkst. Lt valstybės biudžeto lėšų.

Pažymėtina, kad 2013 metais Vaikų reabilitacijos ligoninė „Lopšelis“ finansuojama kaip kitas subjektas pagal visus išlaidų ekonominės klasifikacijos straipsnius.

2.5. Dėl valstybės medicinos išteklių rezervo

Valstybės kontrolė ankstesnio audito metu⁴⁴ atkreipė dėmesį, kad ministerija dalį Vyriausybės nutarimu rezervo materialinių išteklių saugojimui numatytų lėšų Ekstremalių sveikatai situacijų centrui skyrė kitoms, ne su rezervo saugojimu susijusioms išlaidoms dengti, o centras rezervo išlaikymo lėšų neapskaitė atskirai nuo kitoms priemonėms vykdyti skirtų biudžeto lėšų.

Vyriausybės nutarimu⁴⁵, kuriame patvirtintos 2012 metų valstybės rezervo kaupimo užduotys, Sveikatos apsaugos ministerijai nustatyta valstybės rezervo piniginių išteklių suma, skirta valstybės rezervui sukaupti, atnaujinti ir jų saugojimo išlaidoms padengti – iš viso 3 359 tūkst. Lt, iš jų valstybės rezervo materialiniams ištekliams 2012 m. sukaupti – 922 tūkst. Lt, valstybės rezervo materialiniams ištekliams atnaujinti – 100 tūkst. Lt ir materialinių išteklių saugojimo išlaidoms padengti – 2 337 tūkst. Lt. Sveikatos apsaugos ministro patvirtintame⁴⁶ ministerijos 2012–2014 metų strateginiame veiklos plane 1 219,8 tūkst. Lt rezervo saugojimo išlaidoms dengti numatytų lėšų paskirstyta kitoms Ekstremalių sveikatai situacijų centro vykdomoms, su rezervo saugojimu tiesiogiai nesusijusioms priemonėms įgyvendinti.

Priemonės, nesusijusios su rezervo saugojimu, ir joms skirtos lėšos

Lietuvos nacionalinės sveikatos sistemos veiklos koordinavimą krizių ir ekstremalių situacijų atvejais – 759,0 tūkst. Lt.

Vykdyti apsinuodijimų informacijos rinkimą, analizę ir kontrolę – 297,9 tūkst. Lt.

Įgyvendinti PSO tarptautinių sveikatos priežiūros taisyklių (2005) nacionalinio koordinavimo centro funkcijas – 162,9 tūkst. Lt.

⁴³ 2010 m. rugsėjo 13 d. sutartis Nr. S-195

⁴⁴ Valstybės kontrolės 2012-07-16 ataskaita Nr. FA-P-10-5-42.

⁴⁵ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2012-02-29 nutarimas Nr. 208-1 (RN) „Dėl valstybės rezervo kaupimo 2012 metų užduočių patvirtinimo“.

⁴⁶ Sveikatos apsaugos ministro 2012-03-04 įsakymas Nr. V-203.

Taigi nesilaikoma Vyriausybės nutarimo⁴⁷ „Dėl valstybės rezervo kaupimo 2012 metų užduočių patvirtinimo“ 2.3 punkto, kuriuo Sveikatos apsaugos ministerijai valstybės rezervo materialinių išteklių saugojimo išlaidoms padengti skirta 2 337 tūkst. Lt, nes 1 219,8 tūkst. Lt ministerija skyrė, o centras panaudojo išlaidoms, nesusijusioms su rezervo saugojimu.

Vertindami centro biudžeto lėšų, skirtų valstybės rezervo atsargoms sukaupti, atnaujinti, atkurti bei saugojimo išlaidoms padengti, apskaitą nustatėme, kad ji neatitinka Valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų sudarymo ir vykdymo taisyklių⁴⁸ 62¹ punkto reikalavimo, kad valstybės rezervo piniginių lėšų ir materialinių išteklių buhalterinė apskaita ir atskaitomybė turi būti sudaryta biudžetinėms įstaigoms nustatyta tvarka atskirai nuo valstybės biudžeto asignavimų valdytojų (rezervo tvarkytojų) programų sąmatos vykdymo apskaitos. Centras, sudarydamas 2012 metų biudžeto išlaidų sąmatos vykdymo ataskaitas, 2 337,0 tūkst. Lt gautus ir panaudotus asignavimus pateikė vienoje Biudžeto išlaidų sąmatos vykdymo 2012-12-31 ataskaitoje (programos kodas 02.010, funkcijos kodas 07.06.01.09), šie duomenys nustatyta tvarka buvo įtraukti į 2012 metų centro sudarytas programų sąmatos vykdymo suvestines ataskaitas.

Ministerija dalį valstybės rezervo materialinių išteklių saugojimui Vyriausybės nutarimu numatytų lėšų (1 219,8 tūkst. Lt) Ekstremalių sveikatai situacijų centrui skyrė nesilaikydama Vyriausybės nutarimo „Dėl valstybės rezervo kaupimo 2012 metų užduočių patvirtinimo“ – ne su rezervo saugojimu susijusioms išlaidoms dengti. Centras valstybės materialinių išteklių rezervo išlaikymo lėšų neapskaitė atskirai nuo kitoms priemonėms vykdyti skirtų biudžeto lėšų, nesilaikydamas tai įpareigojančio daryti Valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų sudarymo ir vykdymo taisyklių reikalavimo, ir taip neatskleidė informacijos, kiek biudžeto lėšų panaudota rezervo saugojimo išlaidoms dengti.

Ankstesnio audito metu teikti pastebėjimai dėl rezervo atsargų pardavimo pajamų – centras lėšas, gautas pardavus valstybės rezervo atsargas, kaupė atskiroje banko sąskaitoje ir jas naudojo valstybės rezervo materialinių išteklių atnaujinimui, tačiau šios lėšos nebuvo pervedamos į valstybės biudžetą.

Vadovaujantis centro direktoriaus patvirtinta Valstybės rezervo medicinos materialinių išteklių, kurie privalo būti atnaujinami arba neįrašyti į valstybės rezervo sąrašus, pardavimo tvarka⁴⁹ 2012 metais pardavus valstybės rezervo medicinos išteklius gauta 198,1 tūkst. Lt, kurie nebuvo pervesti į biudžetą, o naudoti rezervo atsargoms įsigyti. Centro lėšų už parduotas valstybės rezervo

⁴⁷ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 201202-29 nutarimas Nr. 208-1 (RN) „Dėl valstybės rezervo kaupimo 2012 metų užduočių patvirtinimo“.

⁴⁸ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2011-06-08 nutarimo Nr. 681 redakcija.

⁴⁹ 2010-02-11 Nr. 05-9.

atsargas likutis 2012-01-01 sudarė 508,1 tūkst. Lt, 2012 metais už 566,6 tūkst. Lt atnaujinta atsargų už lėšas, gautas pardavus atsargas, o šių lėšų likutis 2012-12-31 sudarė 139,6 tūkst. Lt.

Pajamos už parduotas valstybei nuosavybės teise priklausančias valstybės rezervo materialinių išteklių atsargas priskiriamos⁵⁰ valstybės biudžeto pajamoms iš valstybės turto ir laikytinos tikslinės paskirties lėšomis, t. y. jos atitinka Biudžeto sandaros įstatymo 2 straipsnio 11 dalies 1 punkte apibrėžiamą programos finansavimo šaltinį – valstybės biudžeto pajamų dalis, kurių panaudojimo apimtis ir tikslinė paskirtis nurodyta įstatyme, Vyriausybės nutarime. Šios pajamos turi būti planuojamos valstybės biudžete, o gautos – pervedamos į valstybės biudžetą ir skiriamos kaip asignavimai valstybės rezervui sudaryti. Be to, šių lėšų už parduotas atsargas nesuplanavus atitinkamos programos pajamų įmokų sąmatoje, maksimalūs valstybės biudžeto asignavimai rezervo atsargų atnaujinimui ir kaupimui planuojami neatsižvelgiant į šiam tikslui gaunamas pajamas.

Atkreipiame dėmesį, kad rengiant 2014 m. valstybės biudžeto projektą, siekiant didesnės asignavimų valdytojų kontrolės šioje srityje, planuojamos gauti pajamos, pardavus valstybės rezervo materialinių išteklių atsargas, pagal Vyriausybės nutarimu patvirtintą formą⁵¹ privalės būti pateikiamos atskirai.

Ekstremalių sveikatai situacijų centras pajamas, gautas už parduotus valstybės rezervo materialinius išteklius (2012 m. – 198,1 tūkst. Lt), naudojo pažeisdamas finansinę drausmę, prieš tai nepervedęs jų į asignavimų valdytojo sąskaitą, iš kurios būtų įmokamos į valstybės biudžetą, taigi nesilaikydamas Biudžeto sandaros įstatymo.

2.6. Dėl ministerijos patikėjimo teise valdomo turto, perduoto panaudos gavėjams

2.6.1. Lėšų, gautų už valstybės turto nuomą, naudojimas

Sveikatos apsaugos ministerija neužtikrino, kad pajamos už valstybės turto nuomą būtų naudojamos norminių teisės aktų ir sudarytų sutarčių nustatyta tvarka, nes 2012 m. sveikatos priežiūros viešosioms įstaigoms neteisėtai pervedė 92,3 tūkst. Lt.

Valstybės turtą nuomojančios sveikatos priežiūros viešosios įstaigos (panaudos gavėjai) gautus nuompinigių iš ministerijos patikėjimo teise valdomo turto nuomos pagal galiojančių teisės aktų nustatytą tvarką pervedavo ministerijai, kuri, juos pervedusi į valstybės biudžetą, 2012 m. gavo kaip valstybės biudžeto asignavimus ministerijos Strateginiame plane patvirtintos programos

⁵⁰ Lietuvos Respublikos biudžeto sandaros įstatymas, 1990-07-30 Nr. I-430 (2003-12-23 įstatymo Nr. IX-1946 redakcija, su pakeitimais ir papildymais), 13 str. 1 d.

⁵¹ LRV 2013-03-06 Nr. 196, 2 priedas.

„Sveikatos sistemos valdymas“ priemonei „Išnuomoti valstybės funkcijoms vykdyti nereikalingą turtą, nuompinigių panaudojant turto priežiūrai, naujam turtui įsigyti“ vykdyti.

Remiantis ministro įsakymu dėl nuompinigių naudojimo tvarkos⁵² ir sudarytomis sutartimis su sveikatos priežiūros viešosiomis įstaigomis ministerija, iš valstybės biudžeto gautus nuompinigių (92,3 tūkst. Lt) pervedė turtą išnuomojusiems valstybės turto panaudos gavėjams šio turto priežiūrai, remontui ir turto įsigijimui.

Sveikatos priežiūros viešosioms įstaigoms 2012 m. pervestos biudžeto lėšos (kompensuoti nuompinigiai)

- VšĮ Vilniaus universitetinės ligoninės Santariškių klinikoms pagal 2007-11-12 sutartį Nr. 07-1209/S-371 pervesta 32,0 tūkst. Lt;
- Lietuvos sveikatos mokslų universiteto ligoninei VšĮ Kauno klinikoms pagal 2008-02-21 sutartį Nr. S-57 pervesta 57,4 tūkst. Lt;
- VšĮ Rokiškio psichiatrijos ligoninei pagal 2007-11-16 sutartį Nr. S-370 pervesta 2,9 tūkst. Lt.

Pažymėtina, kad toks biudžeto lėšų pervedimas sveikatos priežiūros viešosioms įstaigoms neatitinka Sveikatos priežiūros įstaigų įstatymo 41 straipsnyje numatytų atvejų, kai asmens sveikatos priežiūros viešosios įstaigos gali būti finansuojamos iš valstybės biudžeto.

2011 m. valstybinio audito ataskaitoje⁵³ nurodėme, kad Sveikatos apsaugos ministerija taikė galiojančius teisės aktais nepagrįstus sveikatos apsaugos ministro įsakymo⁵⁴ dėl nuompinigių, gautų už valstybės ilgalaikį materialųjį turtą, įmokų į valstybės biudžetą ir gautų kompensacijų naudojimo tvarkos 1.2, 2.2 ir 2.3 punktus, kurie neatitinka įsakymo priėmimo pagrindu nurodytų šiuos klausimus reglamentuojančių galiojančių Valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymo 14 straipsnio ir Vyriausybės nutarimų⁵⁵. Dėl šios priežasties minėtas ministro įsakymas buvo priimtas nesilaikant jo priėmimo metu galiojusio Viešojo administravimo įstatymo⁵⁶ 8 straipsnio 1 dalies nuostatos, kad individualus administracinis sprendimas turi būti pagrįstas teisės aktų normomis. Pažymėtina, kad šio įsakymo nepagrįstumas ministerijai buvo nurodytas ir ankstesnių laikotarpių valstybinio audito ataskaitose⁵⁷.

Įgyvendinant valstybinio audito rekomendacijas sveikatos apsaugos ministro 2012-08-21 įsakymu Nr. V-784 naujai patvirtinta tvarka ministerijos Finansų ir turto valdymo skyrius įpareigotas surinkti iš viešųjų įstaigų ir turto nuomininkų nuompinigių į nurodytą sąskaitą ir įmokėti į valstybės biudžetą, o gautas lėšas naudoti ministerijos bei pavaldžių įstaigų veiklai finansuoti pagal patvirtintas sąmatas.

⁵² Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2006-10-23 įsakymas Nr. V-876 „Dėl nuompinigių, gautų už valstybės ilgalaikį materialųjį turtą, įmokų į valstybės biudžetą ir gautų kompensacijų naudojimo tvarkos“.

⁵³ Valstybės kontrolės 2012-07-16 ataskaita Nr. FA-P-10-5-42.

⁵⁴ Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2006-10-23 įsakymas Nr. V-876 „Dėl nuompinigių, gautų už valstybės ilgalaikį materialųjį turtą, įmokų į valstybės biudžetą ir gautų kompensacijų naudojimo tvarkos“.

⁵⁵ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001-12-14 nutarimas Nr. 1524 „Dėl valstybės ilgalaikio turto nuomos“, 2.3 p.; Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001-05-14 nutarimu Nr. 543 patvirtintos Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų sudarymo ir vykdymo taisyklės.

⁵⁶ Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymas, 1999-06-17 Nr. VIII-1234 (2006-06-27 Nr. X-736 redakcija).

⁵⁷ Lietuvos Respublikos valstybės kontrolės 2008-05-29 ataskaita Nr. FA-P-10-10-59.

Ministerija sveikatos priežiūros viešosioms įstaigoms neteisėtai grąžino šių įstaigų už ministerijos patikėjimo teise valdomo nekilnojamojo turto nuomą gautus ir ministerijai pervestus 92,3 tūkst. Lt. Biudžeto lėšų grąžinimas valstybės turtą išnuomojusiems panaudos gavėjams teisės aktuose nenumatytas ir prieštarauja Vyriausybės nutarimo reikalavimui nuompinigių, gautus pagal valstybės materialiojo turto nuomos sutartis, naudoti tik šį turtą patikėjimo teise valdančių institucijų veiklai finansuoti ir Sveikatos priežiūros įstaigų įstatymo 41 straipsnyje numatytiems atvejams, kai asmens sveikatos priežiūros viešosios įstaigos gali būti finansuojamos iš valstybės biudžeto.

2.6.2. Valstybės turto draudimas

Valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymo⁵⁸ 13 straipsnio 3 dalyje numatyta, kad valstybės turto panaudos sutartyse turi būti nustatyta panaudos gavėjo pareiga savo lėšomis apdrausti gaunamą turtą. Ministerijos ir sveikatos priežiūros viešųjų įstaigų pasirašytose turto panaudos sutartyse numatyta panaudos gavėjo pareiga per 15 kalendorinių dienų nuo sutarties pasirašymo dienos savo lėšomis apdrausti gautus daiktus visam sutarties galiojimo laikotarpiui panaudos davėjo naudai nuo draudiminių įvykių⁵⁹. Ankstesnio audito metu⁶⁰ nurodėme ministerijai trūkumus dėl pagal panaudą perduoto turto draudimo. Ministerija neturėjo viešosioms įstaigoms perduoto turto draudimo liudijimų / polisų kopijų, kad galėtų tinkamai užtikrinti turto draudimo kontrolę. 2012 m. iš panaudos gavėjų taip pat nepareikalauta draudimo liudijimų / polisų kopijų, nesiimta ir kitų papildomų procedūrų, kurios padėtų užtikrinti pakankamą kontrolę, kad pagal panaudą sveikatos priežiūros viešosioms įstaigoms perduotas jos patikėjimo teise valdomas turtas būtų apdraustas. Pažymime, kad Valstybės turto perdavimo panaudos pagrindais laikinai neatlygintinai valdyti ir naudotis tvarkos aprašo⁶¹ 8 punkte panaudos davėjui nustatyta pareiga kontroliuoti jos sudarytų valstybės turto panaudos sutarčių sąlygų vykdymą.

Ministerijos pagal panaudą viešosioms įstaigoms perduoto jos patikėjimo teise valdomo turto draudimo trūkumai

- VšĮ Priklausomybės ligonių psichologinės ir socialinės reabilitacijos centras „Nugalėtojų akademija“ apdraudė vieną iš 5 nekilnojamojo turto vienetų, gautų pagal 2010-04-29 panaudos sutartį Nr. PS-4. Pagal 2010-05-17 panaudos sutartį Nr. PS-8 gautas ilgalaikis kilnojamas turtas iš viso neapdraustas;
- VšĮ Respublikinė Klaipėdos ligoninė neapdraudė dalies turto, gauto pagal 2011-03-16 panaudos sutartį Nr. PS-6;
- 32 atvejais draudimo liudijimuose/polisuose nenurodytas naudos gavėjas;
- Lietuvos sveikatos mokslų universiteto ligoninė VšĮ Kauno klinikos ir VšĮ Respublikinė Šiaulių ligoninė valstybės turto draudimo liudijimuose / polisuose naudos gavėju nurodė ne ministeriją, o savo įstaigą.

⁵⁸ Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymas, 1998-05-12 Nr. VIII-729 (2002-05-23 Nr. IX-900 redakcija).

⁵⁹ Ši nuostata atitinka Valstybės turto perdavimo panaudos pagrindais laikinai neatlygintinai valdyti ir naudotis tvarkos aprašo 1 priede patvirtintos Valstybės turto panaudos sutarties formos 6 punktą.

⁶⁰ Valstybės kontrolės 2012-07-16 ataskaita Nr. FA-P-10-5-42.

⁶¹ Patvirtintas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002-12-03 nutarimu Nr. 1890 (2005-02-07 Nr. 138 redakcija).

Panaudos gavėjams neapdraudus gauto valstybės turto, jo sugadinimo ar praradimo atveju ministerijai, valdančiai turtą patikėjimo teise, ir valstybei (turto savininkei) gali būti neatlyginti patirti nuostoliai.

Sveikatos apsaugos ministerija nepakankamai kontroliavo, kad sveikatos priežiūros viešosioms įstaigoms perduotas turtas būtų apdraustas teisės aktų nustatyta tvarka. Dalis šių įstaigų neapdraudė gauto turto arba draudimo sutartyse naudos gavėju nurodė ne ministeriją, todėl šio turto sugadinimo ar praradimo atveju kyla rizika, kad ministerijai, valdančiai turtą patikėjimo teise, ir valstybei (turto savininkei) nebus atlyginti su tuo susiję nuostoliai.

2.6.3. Ministerijos patalpų Kaune, Hipodromo g. 13, nuoma

Ministerija neužtikrino efektyvaus nuomojamo turto valdymo, nes baigiantis nuomos sutarties terminui nesiėmė veiksmų, kurie užkirstų kelią sutarčiai tapti neterminuota, ji negavo pajamų už patalpų nuomą – taigi turtą valdė nesilaikydama Valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymo 8¹ straipsnyje nustatyto efektyvumo principo, kad sprendimais, susijusiais su valstybės ir savivaldybių turto valdymu, naudojimu ir disponavimu juo, turi būti siekiama maksimalios naudos visuomenei.

Sveikatos apsaugos ministerijos patikėjimo teise valdomos ir VšĮ Respublikinei Kauno ligoninei pagal panaudą perduotos patalpos (80 kv. m), esančios Kaune, Hipodromo g. 13, buvo nuomojamos pagal Kauno apskrities viršininko administracijos ir L. A. individualios įmonės pasirašytą nuomos sutartį⁶², kurios terminas nuo 2006-01-15 iki 2011-01-15, o sutarties 11.1 punkte nurodyta, kad sutartis nutraukiama pasibaigus jos terminui. Pažymėtina, kad pasibaigus šios sutarties terminui sutartis nebuvo nutraukta ar atnaujinta, tačiau individuali įmonė, mokėdama nuomos mokesčių (506,96 Lt per mėn.), toliau naudojo patalpas. Šiuo atveju nesivadovauta Vyriausybės nutarimu⁶³, įpareigojančiu valstybės turto valdytoją baigiantis sutarties terminui imtis veiksmų, kurie užkirstų kelią sutarčiai tapti neterminuota.

Nenutraukusi minėtos nuomos sutarties ir neužtikrinusi, kad patalpos būtų atlaisvintos, ministerija priėmė sprendimą šias patalpas išnuomoti⁶⁴, pavesdama panaudos gavėjui VšĮ Respublikinei Kauno ligoninei organizuoti nuomos konkursą. Ligoninė viešo konkurso laimėtoju pripažino didžiausią nuompinigių sumą (2 001 Lt per mėnesį) pasiūliusią uždarąją akcinę bendrovę, su kuria ministerija 2012-05-11 pasirašė valstybės materialiojo turto nuomos sutartį Nr. 11S-5 (tą pačią dieną pasirašytas valstybės materialiojo turto perdavimo ir priėmimo aktas Nr. 81-3). Nors ir pasirašiusi nuomos sutartį, uždaroji akcinė bendrovė naudotis minėtomis patalpomis neturėjo

⁶² 2006-01-11 Nuomos sutartis Nr. 4FS-1-8,31, pagal kurią 80 kv.m patalpos išnuomos kavinės veiklai.

⁶³ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001-12-14 nutarimo Nr. 1524 3.6. punktas.

⁶⁴ 2012-01-20 SAM įsakymas Nr. V-45 „Dėl negyvenamųjų patalpų, esančių Hipodromo g. 13, Kaune, nuomos“.

galimybės nuo 2012-05-11 iki 2012-10-17, kol patalpomis naudojosi ankstesnis nuomininkas ir kol jos nebuvo tinkamos naudotis naujam nuomininkui.

Paaiškinimas dėl patalpų atlaisvinimo

Individuali įmonė patalpas atlaisvino 2012-08-06 ir su VŠĮ Respublikine Kauno ligonine pasirašė patalpų perdavimo–priėmimo aktą, kuriuo ligoninė patvirtino, kad pretenzijų dėl patalpų būklės ir kt. neturi. Tačiau uždaroji akcinė bendrovė 2012-09-04 pateikė ministerijai pretenziją, nurodydama, kad patalpų būklė neatitinka tos, kuri buvo viešo konkurso paskelbimo metu. VŠĮ Respublikinės Kauno ligoninės generalinis direktorius 2012-10-17 raštu Nr. S-2409 (1.12) informavo uždaroją akcinę bendrovę ir ministeriją, kad patalpos sutvarkytos ir jų būklė atitinką tokią, kokia buvo iki nuomos konkurso paskelbimo ir perdavimo–priėmimo akto pasirašymo dienos.

Pažymėtina, kad ministerija 2012-09-12 ir 2012-10-08 kreipėsi į individualią įmonę dėl skolos (3 075,16 Lt) už 2012 m. patalpų nuomą sumokėjimo.

Uždarojai akcinei bendrovei atsisakius nuomotis patalpas, jos iniciatyva 2012-12-03 pasirašytas susitarimas su ministerija dėl 2012-05-11 nuomos sutarties Nr. 11S-5 nutraukimo, grąžinant nuomininkui pradinį įnašą.

Ministerijai nesiėmus priemonių dėl išnuomotų patalpų atlaisvinimo reikiamu laiku, paskelbus konkursą ir 2012-05-11 sudarius nuomos sutartį, ji negavo apie 13,9 tūkst. Lt pajamų už turto nuomą.

Paaiškinimas dėl negautų nuomos pajamų

Ministerija 2012-05-11 – 2012-08-06 laikotarpiu negavo 4 310 Lt pajamų, nes patalpomis naudojosi ankstesnis nuomininkas, mokėjęs kas mėnesį 1 494 Lt mažiau nei būtų mokėjęs konkursą laimėjęs nuomininkas.

Nuo 2012-08-06 per 2012 m. ministerija negavo 9 617 Lt (4*2001 Lt + 25/31*2001 Lt) pajamų, nes nuomos sutartį pasirašęs nuomininkas dėl laiku nesudarytų galimybių naudotis išsinuomotomis patalpomis jų nenuomojo ir nuomos mokesčio nemokėjo.

Atsižvelgiant į tai, kad nuo sutarties sudarymo ir perdavimo–priėmimo akto pasirašymo, t. y. nuo 2012-05-11 iki 2012-10-17 (kada uždaroji akcinė bendrovė buvo informuota apie tinkamą patalpų būklę) faktiškai nuomininkui nebuvo sudaryta galimybė naudotis valstybės materialiuoju turtu, todėl nuomos mokestis galėjo būti neskaičiuojamas. Tačiau nuo 2012-10-17 nuomininkas (uždaroji akcinė bendrovė) patalpomis galėjo naudotis, todėl nuomos mokestis turėjo būti skaičiuojamas iki susitarimo nutraukti nuomos sutartį sudarymo dienos (2012-12-03). Taigi 3 098 Lt iš negautų nuomos pajamų ministerija turėjo gauti iš uždarosios akcinės bendrovės.

Netinkami ministerijos veiksmai valdant turtą turi įtakos ir galimoms šio turto nuomos pajamoms ateityje – paskelbusi naują konkursą, ministerija nuo 2013 m. vasario 21 d. šias patalpas išnuomojo už 425 Lt, t. y. 1 576 Lt per mėnesį pigiau nei būtų gavusi pagal penkeriems metams sudarytą nuomos sutartį su uždaroja akcine bendrove.

Ministerija, kaip valstybės turto valdytoja, neužtikrino, kad valstybės turtas (80 kv. m patalpos Kaune, Hipodromo g. 13) būtų valdomas, naudojamas ir disponuojama juo laikantis Valstybės ir savivaldybių turto, valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatyme nustatyto efektyvumo principo, nes:

- nesiėmė veiksmų, kurie užkirstų kelią sutarčiai tapti neterminuota;
- nenutraukė nuomos sutarties ir nepareikalavo ankstesnio nuomininko atlaisvinti patalpas iki nuomos sutarties su konkursą laimėjusiu nuomininku sudarymo;
- neužtikrino, kad ankstesnis nuomininkas grąžintų tinkamos būklės patalpas.

Dėl šių veiksmų valdant turtą 2012 m. ministerija negavo apie 13,9 tūkst. Lt pajamų už turto nuomą, be to, tai turėjo įtakos mažesnėms turto nuomos pajamoms ir ateityje.

2.6.4. Viešosioms įstaigoms pagal panaudos sutartis perduoto turto naudojimas

Dalis šiuo metu ministerijos patikėjimo teise valdomo ir valstybei priklausančio turto, kuris pagal panaudos sutartis suteiktas naudotis viešosioms įstaigoms, neatlygintinai buvo perduotas naudotis tretiesiems asmenims.

Klaipėdos apskrities VšĮ Švėkšnos psichiatrijos ligoninė Klaipėdos apskrities viršininko įsakymu⁶⁵ reorganizuota prijungimo prie VšĮ Klaipėdos jūrininkų ligoninės būdu. Klaipėdos apskrities viršininko administracija perdavė statinius, esančius Šilutės rajono savivaldybėje, Švėkšnos miestelyje, Aušros g. 27, Sveikatos apsaugos ministerijai. Ministerija pagal 2011-02-07 valstybės turto panaudos sutartį Nr. PS-3 VšĮ Jūrininkų ligoninei perdavė statinius, tarp jų ir katilinės pastatą, esantį Švėkšnoje, Aušros g. 27.

Audito metu nustatyta, kad buvusi VšĮ Švėkšnos psichiatrijos ligoninė 2005-01-19 sudarė Šilumos pirkimo–pardavimo sutartį Nr. 111-04 su uždara akcine bendrove. Sutarties 2.3 punktu tiekėjas įsipareigojo tiekti ligoninės poreikiams reikalingą šilumos kiekį, o ligoninė – jį nupirkti, šilumos kaina nustatoma šalių raštišku susitarimu vadovaujantis Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos patvirtinta Centralizuotai teikiamos šilumos ir karšto vandens kainų nustatymo metodika (3.1 punktas). Be to, minėtos sutarties 2.1 punkte nurodyta, kad ligoninė leidžia tiekėjui eksploatuoti visus dabartinius šilumos gamybai naudojamus įrengimus ir įrenginius bei tam tikslui reikalingas patalpas (152,64 kv. m katilinę ir 43,3 kv. m siurblinę) tiek, kiek reikalinga tiekėjui vykdant įsipareigojimus pagal šią sutartį. Tokiu būdu valstybės turtu leista naudotis neatlygintinai.

Pažymėtina, kad vadovaujantis Valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymo 13 straipsnio 1 dalies nuostatomis, neatlygintinai valstybės turtas gali būti perduotas tik nurodytiems subjektams, tarp kurių nėra privačių pelno siekiančių juridinių asmenų, tokių kaip uždarosios akcinės bendrovės.

Buvusi VšĮ Švėkšnos psichiatrijos ligoninė uždarajai akcinei bendrovei leido naudotis valstybės turtu (152,64 kv. m katiline ir 43,3 kv. m siurbline) neatlygintinai, todėl valstybės biudžetas negavo pajamų už naudojamąsi valstybės turtu.

Ministerija pagal 2002-12-30 panaudos sutartį Nr. 78 VšĮ Palangos reabilitacijos ligoninei perdavė pastatą – buitines patalpas Palangoje, Medvalakio g. 25, 131,5 tūkst. Lt įsigijimo verte, kurių bendras plotas 270,65 kv. m. Pagal nekilnojamojo turto registro išrašo Nr. 25/4520 duomenis, minėto dviejų aukštų mūrinio pastato pagrindinė tikslinė naudojimo paskirtis yra negyvenamoji.

⁶⁵ Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro ir Klaipėdos apskrities viršininko 2010-01-11 įsakymas Nr. V-13/4-62 (1.3)

Audito metu nustatyta, kad pastatas – buitinės patalpos Palangoje, Medvalakio g. 25, naudojamos ne ligoninės įstatuose nustatytai veiklai. Minėto pastato pirmame aukšte dalis patalpų (82,83 kv. m) suteikta laikinai gyventi ligoninės gydytojai, pastato antrame aukšte apgyvendintos dvi ligoninės darbuotojų šeimos⁶⁶. Gyventojai sumoka ligoninei tik už naudojimąsi elektra ir vandeniu. Nuomos mokestis nemokamas, sutartys dėl naudojimosi valstybės turtu su gyventojais nesudarytos.

Pažymėtina, kad pagal Valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymo 13 straipsnio 4 dalį (2006-07-18 įstatymo Nr. X-771 redakcija), asmenys, kuriems valstybės turtas perduotas neatlygintinai naudotis, negali jo išnuomoti ar kitaip perduoti naudotis tretiesiems asmenims.

VšĮ Palangos reabilitacijos ligoninė, nesilaikydama Valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymo reikalavimų, leidžia fiziniams asmenims neatlygintinai naudotis ministerijos patikėjimo teise valdomu turtu (82,83 kv. m buitinėmis patalpomis). Taip turtas naudojamas ne pagal paskirtį, o už naudojimąsi juo valstybės biudžetas negauna pajamų.

2.6.5. VšĮ Centro poliklinikai pagal panaudą perduoto turto nuoma

Ankstesnio audito metu⁶⁷ nustatyta, kad Sveikatos apsaugos ministerija neužtikrino, kad panaudos gavėja viešoji įstaiga Centro poliklinika valstybei nuosavybės teise priklausanti, o ministerijos patikėjimo teise valdomą nekilnojamąjį turtą naudotų teisės aktų nustatyta tvarka.

Centro poliklinika 2004-01-20 ministerijos sutikimu su uždarąja akcine bendrove pasirašė Vyriausybės nutarimui⁶⁸ prieštaraujančią Valstybės ilgalaikio materialiojo turto nuomos sutartį Nr. 01-25-10 dėl 45 kv. m ploto patalpų, esančių Jakšto g. 2, Vilniuje, išnuomojimo. Centro poliklinika ministerijos sutikimu 2006-09-20 susitarimu minėtai vaistinei tame pačiame pastate papildomai išnuomojo 15 kv. m ploto patalpas, nors tuo metu jau galiojo įstatymas⁶⁹, draudžiantis asmenims, kuriems valstybės ar savivaldybių turtas perduotas neatlygintinai naudotis, išnuomoti ar kitaip jį perleisti tretiesiems asmenims. Be to, Centro poliklinika papildomo ploto patalpas išnuomojo be konkurso, todėl pažeidė Valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymo 14 straipsnyje nustatytą reikalavimą valstybės turtą išnuomoti konkurso būdu.

⁶⁶ Pagal gyventojų pateiktus paaiškinimus matyti, kad įstaigos vadovas nuo 1988 - 1989 metų jiems leido gyventi laikinai iki bus paskirti butai. Butai paskirti nebuvo, todėl gyventojai gyvena įstaigos patalpose iki gyventi laikinai iki bus paskirti butai. Butai paskirti nebuvo, todėl gyventojai gyvena įstaigos patalpose iki šiol.

⁶⁷ 2012-07-16 valstybinio audito ataskaita Nr. P-10-5-42

⁶⁸ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2000-08-30 nutarimas Nr. 1007 „Dėl negyvenamųjų patalpų perdavimo valstybės įmonei „Gedimino vaistinė“, jos įstatinio kapitalo didinimo ir negyvenamųjų patalpų perdavimo pagal panaudos sutartį viešajai įstaigai Lukiškių poliklinikai“, 3 ir 4 p.

⁶⁹ Valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymo 3, 4, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 13, 14, 15, 16, 17, 19, 20, 21, 22, 23 straipsnių pakeitimo, 18 straipsnio pripažinimo netekusiu galios ir įstatymo papildymo 81, 161, 191 straipsniais įstatymas, 2006-07-18 Nr. X-771, 10 str. 4 d., įsigaliojo 2006-08-08.

Neatsižvelgusi į 2011 m. valstybinio audito ataskaitoje nurodytus pažeidimus dėl šių patalpų nuomos, 2012 m. ministerija davė leidimą, o Centro poliklinika atnaujino nuomos sutartį⁷⁰ su uždara akcine bendrove dėl 60 kv. m patalpų Vilniuje, Gedimino pr. 27 / A. Jakšto g. 2 iki 2014 m. sausio 19 d.

Ministerija neatsižvelgė į Valstybės kontrolės nurodytus teisės aktų pažeidimus, išnuomojant 60 kv. m ploto ministerijos patikėjimo teise valdomas patalpas Vilniuje, Jakšto g. 2, ir leido atnaujinti VšĮ Centro poliklinikos ir uždarnosios akcinės bendrovės nuomos sutartį, kuri buvo sudaryta pažeidžiant teisės aktų reikalavimus.

2.7. Dėl viešosios įstaigos Kauno klinikų naudojamo valstybės turto

Ministerija, 1997 m. pertvarkydama buvusią biudžetinę įstaigą į viešąją įstaigą ir vykdydama tuo metu galiojusius teisės aktus dėl biudžetinių įstaigų pertvarkymo į viešąsias tvarkos⁷¹, Lietuvos sveikatos mokslų universiteto ligoninei viešajai įstaigai Kauno klinikoms pagal 1997 m. rugsėjo 1 d. panaudos sutartį perdavė turtą (poilsio namus Nidoje⁷² ir poilsiavietę Veisiejų apylinkėje) 1 157,0 tūkst. Lt įsigijimo verte, prieš tai Nekilnojamojo turto registre neįregistravusi minėto turto patikėjimo teise. Pagal Nekilnojamojo turto registro duomenis šis turtas nuosavybės teise priklauso valstybei, o patikėjimo teisę į jį yra įregistravusios Kauno klinikos.

Atkreiptinas dėmesys, kad Valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymo 9 straipsnio 2 dalyje nurodyti subjektai, kurie gali valstybės turtą valdyti naudoti ir juo disponuoti patikėjimo teise, tačiau viešosios įstaigos į šią sąvoką nepatenka. Šio straipsnio 4 dalyje nustatyta, kad kitiems juridiniams asmenims, vykdančioms įstatymuose nustatytas valstybines funkcijas, turtas patikėjimo teise gali būti perduotas Vyriausybės sprendimu, kuriame nurodoma valstybės institucija ar įstaiga, įgaliota sudaryti turto patikėjimo sutartį. Pažymėtina, kad Vyriausybė sprendimų dėl minėto turto perdavimo Kauno klinikoms nėra priėmusi ir turto patikėjimo sutartimi turtas nebuvo perduotas. Pagal minėto įstatymo 13 straipsnio 1 dalies 1 punktą valstybės ir savivaldybių turtas viešosioms įstaigoms, kai bent vienas iš jų dalininkų yra valstybė ar savivaldybė, kurioms atstovauja valstybės ar savivaldybių institucija, gali būti perduodamas laikinai neatlygintinai valdyti ir naudotis panaudos pagrindais.

Ministerija, neįregistravusi pastatų, kurių įsigijimo vertė 1 157,0 tūkst. Lt, patikėjimo teisės, juos nurodė nekilnojamojo turto sąskaitoje.

Į ministerijos apskaitą įtraukti, bet Nekilnojamojo turto registre jos vardu neįregistruoti statiniai

⁷⁰ 2012-08-17 susitarimas Nr. 4, kurį pasirašė VšĮ Centro poliklinika ir UAB „Gintarinė vaistinė“. Patalpos išnuomosios iki 2014-01-19.

⁷¹ Lietuvos Respublikos sveikatos priežiūros biudžetinių įstaigų reorganizavimo į valstybės ir savivaldybės sveikatos priežiūros viešąsias įstaigas įstatymas 1997-06-24 Nr. VIII-297, 4 str. 4 p.

⁷² Poilsio namai Nidoje 1240,35 kv m, esantys Neringos m. G.D. Kuverto g. 14, įregistruoti 1995-02-08, registro Nr. 50/12187

Poilsio namai Nidoje

- Pastatas – poilsio pastatas, unikalus Nr. 2394-2000-1018;
- Pastatas – poilsio pastatas, unikalus Nr. 2394-2000-1020;
- Kiti statiniai (inžineriniai) – kiemo statiniai (šulinys tvora, kiemo aikštelė), unikalus Nr. 2394-2000-1031.

Poilsiavietė Veisiejų apylinkėje

- Pastatas – poilsio namelis, unikalus Nr. 5999-2001-6013;
- Pastatas – poilsio namelis, unikalus Nr. 5999-2001-6024;
- Pastatas – poilsio namelis, unikalus Nr. 5999-2001-6035;
- Pastatas – prausykla, unikalus Nr. 5999-2001-6046;
- Pastatas – sargų namelis unikalus Nr. 5999-2001-6057;
- Kiti statiniai (inžineriniai) – kiemo statiniai (betoniniai takai, šuliniai).

12-ojo VSAFAS „Ilgalaikis materialusis turtas“ 7.3. punkte nurodyta, kad ilgalaikis materialusis turtas pripažįstamas ir registruojamas apskaitoje, jei viešojo sektoriaus subjektas turi teisę tuo turtu disponuoti (įskaitant teisę apriboti juo naudotis kitiems) ir jį kontroliuoti, o tokią teisę patvirtina tik atitinkami įrašai Nekilnojamojo turto registre.

Kauno klinikos minėtus valstybei nuosavybės teise priklausančius pastatus įregistravusios patikėjimo teise, šį turtą nurodo nebalansinėje sąskaitoje.

Pastaba

Kadangi Kauno klinikų finansinės ataskaitos konsoliduojamos į III lygio Sveikatos apsaugos ministerijos konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinį, turto apskaitos teisingumą vertinsime konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinio požiūriu.

Ministerija, neįregistravusi valstybės turto (poilsio namų Nidoje ir poilsiavietės Veisiejų apylinkėje) nekilnojamojo turto registre patikėjimo teise, jį perdavė pagal panaudą ir nurodė ilgalaikio turto sąskaitoje neturėdama tam teisinio pagrindo.

Kauno klinikos, būdamos poilsiavietės Veisiejų apylinkėje patikėtiniu, šios poilsiavietės pastatus nugriovė (išardė) ir pagal 2010-03-18 pastatų nugriovimo aktą išregistravo iš Nekilnojamojo turto registro.

Kauno klinikų atsakingų asmenų aiškinimu, minėti pastatai iš poilsiavietės Veisiejų apylinkėje 2002–2004 metais ūkio būdu buvo perkelti į poilsiavietę Latežerio kaime, kadangi atkūrus nuosavybės teises į savininko turėtą žemę ir ją gražinus natūra vietoje, pastatai Veisiejų apylinkėje atsirado privačiame fiziniam asmeniui priklausančiame žemės sklype.

Kauno klinikos, baigusios statybos darbus Latežerio k., 2010-06-30 Pripažinimo tinkamu naudoti akto⁷³ Nr. SP1-2169-(14.8) pagrindu 2010 m. įregistravo patikėjimo teisę į 4 pastatus⁷⁴, esančius Druskininkų sav. Viečiūnų sen. Latežerio k., Kranto g. 17 (Registru centro duomenimis, pastatai nuosavybės teise priklauso valstybei) ir juos nurodė nebalansinėje sąskaitoje.

Kauno klinikų nebalansinėje sąskaitoje nurodyti ir Nekilnojamojo turto registre jos vardu įregistruoti statiniai

⁷³ Valstybinės teritorijų planavimo ir statybos inspekcijos prie Aplinkos ministerijos Alytaus teritorijų planavimo ir statybos valstybinės priežiūros skyriaus komisijos 2010-06-30 pripažinimo tinkamu naudoti aktas Nr. SP1-2169-(14.8)

⁷⁴ Poilsiavietė 141,23 kv.m., esanti Druskininkų sav. Viečiūnų sen. Latežerio k., Kranto g. 17, įregistruota 2010-07-26 registro Nr. 60/49279.

Poilsia vietė Latežerio kaime

- Pastatas – vasarnamis, unikalus Nr. 4400-0344-9603 (Atkūrimo sąnaudos (statybos vertė) – 23,6 tūkst. Lt);
- Pastatas – vasarnamis, unikalus Nr. 4400-0344-9769 (Atkūrimo sąnaudos (statybos vertė) – 25,2 tūkst. Lt);
- Pastatas – vasarnamis, unikalus Nr. 4400-0344-9886 (Atkūrimo sąnaudos (statybos vertė) – 25,9 tūkst. Lt);
- Pastatas – lauko virtuvė, unikalus Nr. 4400-0344-9969 (Atkūrimo sąnaudos (statybos vertė) – 41,5 tūkst. Lt).

Atkreiptinas dėmesys, kad pagal Pripažinimo tinkamu naudoti aktą⁷⁵ šių pastatų statybos vertė yra 116,6 tūkst. Lt, o Kauno klinikos poilsia vietę Latežerio kaime nebalansinėje sąskaitoje registruoja 232,4 tūkst. Lt verte, tokia pat, kaip ir registruota poilsia vietė Veisiejų apylinkėje.

Kauno klinikoms nugriovus ir išregistravus iš Nekilnojamojo turto registro poilsia vietę Veisiejų apylinkėje, ministerija šio turto 232,4 tūkst. Lt verte iš apskaitos nenurašė. Vadovaujantis 12-ojo VSAFAS „Ilgalaikis materialusis turtas“ 67.2 punktu, ilgalaikis materialusis turtas turi būti nurašomas iš apskaitos, kai Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka pripažintas nereikalingu arba netinkamu (negalimu) naudoti valstybės ir savivaldybių turtas likviduojamas. Be to, nebūdama turto patikėtinu, ministerija naujai pastatytos poilsia vietės Latežerio kaime į apskaitą neįtraukė ir panaudos sutarties su Kauno klinikomis nesudarė.

Pažymėtina, kad tokia padėtis susiklostė dėl to, kad minėtas turtas Veisiejų apylinkėje patikėjimo teise buvo registruotas Kauno klinikų, o ne ministerijos vardu, nors ministerija apskaitoje jį buvo registravusi ir perdavusi panaudos sutartimi Kauno klinikoms. Ministerija neturi informacijos apie tai, kokios liekamosios medžiagos iš nugriautų statinių poilsia vietėje Veisiejų apylinkėje buvo panaudotos Kauno klinikoms ūkio būdu statant vasarnamius ir lauko virtuvę poilsia vietėje Latežerio kaime. Dėl šių priežasčių bei dėl to, kad Kauno klinikų apskaitoje nebalansinėje sąskaitoje turto (poilsia vietės Latežerio kaime) vertė (232,4 tūkst. Lt) skiriasi nuo statinio pripažinimo tinkamu naudoti akte nurodytos sumos (116,6 tūkst. Lt), negalime patvirtinti, kad apskaitoje nurodyta suma yra teisinga.

Ministerija likviduoto ir iš Nekilnojamojo turto registro išregistruoto turto (poilsia vietės Veisiejų apylinkėje) nenurašė, o Kauno klinikos patikėjimo teise įregistruotos poilsia vietės Latežerio kaime finansinės būklės ataskaitoje neparodė.

Kadangi poilsia vietės Latežerio kaime pastatų vertė pripažinimo tinkamu naudoti akte neatitinka jų vertės Kauno klinikų registre, negalime patvirtinti, kad ministerijos konsoliduotoje finansinės būklės ataskaitoje pagal 2012-12-31 duomenis nurodytas 232,4 tūkst. Lt (iš 1 365 385,6 tūkst. Lt) ilgalaikio materialiojo turto likutis yra teisingas.

VšĮ Kauno klinikos pagal generalinio direktoriaus patvirtintas kainas⁷⁶ minėtus valstybei nuosavybės teise priklausančius pastatus (poilsia vietas Nidoje ir Latežerių k.) nuomojo, o už nuomą

⁷⁵ Valstybinės teritorijų planavimo ir statybos inspekcijos prie Aplinkos ministerijos Alytaus teritorijų planavimo ir statybos valstybinės priežiūros skyriaus komisijos 2010-06-30 pripažinimo tinkamu naudoti aktas Nr. SP1-2169-(14.8).

⁷⁶ VšĮ Kauno klinikų generalinio direktoriaus 2002-06-05 įsakymu Nr. 261 patvirtintos poilsio namų „Nidoje“ kainos ir 2005-05-23 įsakymu Nr. V-289 patvirtintos poilsia vietės Latežerio kaime kainos.

gautas pajamas (152,8 tūkst. Lt) naudojo įstaigos veiklai, tačiau šių lėšų nepervedė į valstybės biudžetą.

Valstybei nuosavybės teise priklausančius statinius užregistravus patikėjimo teise Kauno klinikų, o ne ministerijos vardu, valstybė negavo pajamų už šio turto nuomą (152,8 tūkst. Lt), nes Kauno klinikos, būdamos viešąja įstaiga, pagal teisės aktus nebuvo įpareigosios gautų nuomos pajamų pervesti į valstybės biudžetą.

Ministerijai neįregistravus patikėjimo teisės į valstybei nuosavybės teise priklausančius pastatus (poilsiavietes Nidoje ir Latežerių k.), valstybė negavo pajamų už šio turto nuomą (152,8 tūkst. Lt).

Ministerijos atsakingų darbuotojų teigimu, šiuo metu sprendžiamas klausimas dėl poilsiaviečių Latežerio kaime ir Nidoje registravimo VĮ Registrų centre ministerijos vardu.

2.8. Dėl ministerijos, kaip viešųjų įstaigų steigėjo, funkcijų vykdymo

2.8.1. Atlyginimo kintamosios dalies nustatymas sveikatos priežiūros viešųjų įstaigų vadovams

Asmens sveikatos priežiūros viešųjų įstaigų vadovams nustatyta kintamoji darbo užmokesčio dalis, nesilaikant Sveikatos priežiūros įstaigų įstatymo.

Sveikatos priežiūros įstaigų įstatymo 15¹ straipsnio 6 dalyje nustatyta, kad Lietuvos nacionalinės sveikatos sistemos (LNSS) viešųjų įstaigų vadovaujančių darbuotojų mėnesinės algos kintamosios dalies dydis priklauso nuo praėjusių kalendorinių metų įstaigos veiklos finansinių rezultatų ir nustatomas vieniems metams. LNSS viešųjų įstaigų veiklos finansinių rezultatų vertinimo kiekybinių ir kokybinių rodiklių ir vadovaujančių darbuotojų mėnesinės algos kintamosios dalies nustatymo tvarkos aprašą tvirtina sveikatos apsaugos ministras. Visais atvejais mėnesinės algos kintamosios dalies dydis negali viršyti 40 proc. vadovaujančiajam darbuotojui nustatytos mėnesinės algos pastoviosios dalies dydžio. Mėnesinės algos kintamoji dalis negali būti nustatoma, jeigu praėjusių metų įstaigos veiklos finansiniai rezultatai yra neigiami.

Sveikatos apsaugos ministras patvirtino⁷⁷ LNSS viešųjų įstaigų veiklos finansinių rezultatų vertinimo kiekybinius ir kokybinius rodiklius ir vadovaujančių darbuotojų mėnesinės algos kintamosios dalies nustatymo tvarkos aprašą (toliau – Aprašas). Šio aprašo 6 punkte nurodyta, kad jeigu praėjusių metų įstaigos veiklos finansiniai rezultatai yra neigiami, mėnesinės algos kintamoji dalis negali būti nustatoma, išskyrus atvejus, kai neigiamas finansinis rezultatas susidaro dėl per praėjusį ataskaitinį laikotarpį nepanaudotų lėšų, kurių naudojimas einamaisiais metais didina išlaidas ir kurios buvo panaudotos avarinei būklei likviduoti, ilgalaikiam turtui įsigyti, nenugalimos

⁷⁷ Sveikatos apsaugos ministro 2011-12-01 įsakymas Nr. V-1019. (2012-05-28 Nr. V-484 redakcija).

jėgos (*force majeure*) atvejais. Taigi minėtame Aprašo punkte nurodyta išimtis, kurios Sveikatos priežiūros įstaigų įstatyme nėra. Numatytas įstatyme nesančią išimtį, nustatytas teisinis reglamentavimas, kuris konkuruoja su įstatymo nuostata.

Teisminės praktikos pavyzdžiai

Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas, išnagrinėjęs administracinę bylą pagal pareiškėjo UAB „Medicinos paslaugų centras“ skundą (2012-11-19 sprendimas administracinėje byloje Nr. I822-29/2012), konstatavo, kad konstitucinis teisinės valstybės principas neleidžia poįstatyminiais teisės aktais reguliuoti santykių, kurie gali būti reguliuojami tik įstatymu, taip pat poįstatyminiais teisės aktais nustatyti tokio teisinio reguliavimo, kuris konkuruotų su nustatytu įstatyme, nebūtų grindžiamas įstatymais (Konstitucinio Teismo 2006 m. kovo 14 d., 2009 m. birželio 22 d. nutarimai).

Viešojo administravimo įstatymo 3 straipsnio 1 punktas⁷⁸ nustato vieną iš viešojo administravimo principų, kuriais vadovaujasi viešojo administravimo subjektai savo veikloje – t. y. įstatymo viršenybės principą. Šis principas apibrėžia, kad viešojo administravimo subjektų įgaliojimai atlikti viešąjį administravimą turi būti nustatyti teisės aktuose, o veikla turi atitikti šiame įstatyme išdėstytus teisinius pagrindus; administraciniai aktai, susiję su asmenų teisių ir pareigų įgyvendinimu, visais atvejais turi būti pagrįsti įstatymais.

Teisminės praktikos pavyzdžiai

Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas savo praktikoje taip pat nuosekliai akcentuoja būtinybę viešojo administravimo subjektams laikytis įstatymų viršenybės principo, nuroydamas, kad viešojo administravimo subjektų kompetencija turi būti nustatyta įstatymu, veikla vykdoma tik jiems priskirtos kompetencijos ribose, o bet kokie viešojo administravimo subjektų veiksmai ar sprendimai, priimti viršijant nustatytą kompetenciją, pripažįstami neteisėtais (Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2006 m. liepos 25 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. II-2/2006, 2006 m. liepos 28 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. I¹-4/2006, 2008 m. lapkričio 28 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. I⁴⁴⁴-4/2008, 2011 m. lapkričio 2 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. I⁶⁶²-11/2011 ir kt.).

Šiuo atveju nesilaikyta įstatymų viršenybės principo, Aprašo 6 punkte nustačius išimtinis atvejus, leidžiančius nustatyti kintamąją dalį, kai neigiamas rezultatas susidaro dėl per praėjusį ataskaitinį laikotarpį nepanaudotų lėšų, kurių naudojimas einamaisiais metais didina išlaidas ir kurios buvo panaudotos avarinei būklei likviduoti, ilgalaikiam turtui įsigyti, nenugalimos jėgos atvejais, be įstatyminio pagrindo sukurtos naujos teisės normos. Taip poįstatyminiu teisės aktu praplėsta iš įstatymo kylanti teisė skirti darbo užmokesčio kintamąją dalį asmens sveikatos priežiūros įstaigų vadovaujantiems darbuotojams esant neigiamiems praėjusių metų įstaigos veiklos finansiniams rezultatams. Be to, Aprašo 21 punkte nustatyta, kad už laikotarpį nuo 2012 m. sausio 1 d. iki 2013 m. balandžio 30 d. viešųjų įstaigų vadovaujantiems darbuotojams gali būti nustatyta ne didesnė nei 40 procentų mėnesinės algos kintamoji dalis. Atkreiptinas dėmesys, kad ši išimtis taip pat konkuruoja su įstatymo nuostata, nes įstaigos praėjusių kalendorinių metų veiklos rezultatai metų pradžioje dar nėra žinomi.

Pažymėtina, kad minėtas aprašas reglamentuoja visų Lietuvos nacionalinės sveikatos sistemos viešųjų įstaigų vadovujančių darbuotojų mėnesinės algos kintamosios dalies nustatymo

⁷⁸ 2009-06-11 įstatymo Nr. XI-283 redakcija.

tvarką, kuria vadovaujasi įstaigų steigėjai dėl vadovų mėnesinės algos ir įstaigų vadovai dėl įstaigų vadovų pavaduotojų mėnesinės algos nustatymo.

Vadovaudamasis Aprašo 6 punktu numatytais išimtimis, ministras dviejų sveikatos priežiūros viešųjų įstaigų – Respublikinės Vilniaus universitetinės ligoninės ir Respublikinės Vilniaus psichiatrijos ligoninės – vadovams 2012 m. įsakymais nustatė 40 proc. mėnesinės algos kintamąją dalį, nors įstaigų 2011 m. veiklos finansiniai rezultatai buvo neigiami. Iš viso kintamajai daliai nuo 2012-05-01 iki 2012-12-31 mokėti panaudota 58,8 tūkst. Lt (įskaitant socialinio draudimo įmokas). Be to, šių įstaigų, kurių veiklos rezultatai buvo neigiami, vadovai, vadovaudamiesi ministro patvirtintu minėtu aprašu, savo pavaduotojams nustatė mėnesinės algos kintamąją dalį nuo 12 iki 35 proc.

Vadovaujantis Aprašo⁷⁹ 21 punktu, šešiolikos sveikatos priežiūros viešųjų įstaigų vadovams ministro įsakymais nuo 2012-01-02 iki 2012-04-30 buvo nustatyta nuo 10 iki 40 proc. dydžio kintamoji dalis, neatsižvelgiant į praėjusių metų finansinės veiklos rezultatus: 2011 m. finansinės veiklos rezultatai (audituoti įstaigų finansinių ataskaitų rinkiniai ir veiklos ataskaitos) ministerijai teikti tik nuo 2012 m. vasario 28 d., todėl jais remiantis negalėjo būti nustatoma kintamoji dalis už keturis 2012 m. mėnesius. Iš viso kintamajai daliai nuo 2012-01-02 iki 2012-04-30 panaudota 223,2 tūkst. Lt (įskaitant socialinio draudimo įmokas).

Praplėtus Sveikatos priežiūros įstaigų įstatymo normas ir patvirtinus išimtis dėl viešųjų įstaigų vadovų darbo užmokesčio kintamosios dalies nustatymo esant neigiamiems veiklos rezultatams arba neturint praėjusių metų veiklos rezultatų, nesilaikyta Viešojo administravimo įstatyme apibrėžto įstatymo viršenybės principo. Nesilaikant Viešojo administravimo įstatymo ir Sveikatos priežiūros įstaigų įstatymo dviem sveikatos priežiūros įstaigų vadovams nustatytas kintamosios dalies dydis, kuriam panaudota 58,8 tūkst. Lt, esant neigiamiems šių įstaigų veiklos rezultatams.

Be to, sveikatos priežiūros įstaigų vadovams už laikotarpį nuo 2012-01-02 iki 2012-04-30 nustatyta kintamoji dalis, nors 2011 metų rezultatai dar nebuvo žinomi.

2.8.2. Asmens sveikatos priežiūros viešųjų įstaigų išlaidų darbo užmokesčiui normatyvų nustatymas

Netinkamai vykdytos Sveikatos priežiūros įstaigų įstatymo nuostatos dėl išlaidų normatyvų viešosioms įstaigoms nustatymo.

Sveikatos priežiūros įstaigų įstatymo 28 straipsnio 2 ir 5 punktuose nurodyta, kad Lietuvos nacionalinės sveikatos sistemos (LNSS) viešosios įstaigos steigėjo kompetencijai priklauso

⁷⁹ 2012-01-02 įsakymo Nr. V-1 redakcija.

nustatyti privalomas veiklos užduotis, LNSS viešosios įstaigos išlaidų, skirtų darbo užmokesčiui ir medikamentams, normatyvus arba pavesti juos patvirtinti pačiai LNSS viešajai įstaigai.

Sveikatos apsaugos ministerijos kolegija, atsižvelgdama į Vyriausybės kanclerio pavedimą⁸⁰, nutarimu⁸¹ rekomendavo LNSS viešųjų įstaigų steigėjams bei įstaigų administracijos vadovams tvirtinant LNSS viešosios įstaigos darbo užmokesčio normatyvą numatyti ne mažesnę kaip 50 procentų ir skaičiuoti nuo PSDF biudžeto lėšų ir nuo lėšų, gaunamų už suteiktas mokamas asmens sveikatos priežiūros paslaugas.

Sveikatos apsaugos ministras 2012 m. gegužės mėnesio įsakymais patvirtino šešiolika sveikatos priežiūros viešųjų įstaigų 2012 metų siektinas veiklos užduotis, jų vertinimo rodiklius ir rodiklių vertinimo kriterijus. Ministras nurodė užtikrinti numatytų veiklos kiekybinių ir kokybinių rodiklių įvykdymą. Audito metu nustatyta, kad penkiolika LNSS viešųjų įstaigų, be kitų veiklos užduočių vertinimo rodiklių, nustatytas konkretus kiekybinis rodiklis – sąnaudų darbo užmokesčiui dalis (proc.), kurios įstaigos neturi viršyti. Pažymėtina, kad visoms įstaigoms nustatytas skirtingas rodiklis – nuo 23 iki 75 procentų.

Atkreiptinas dėmesys, kad tvirtinant penkiolikos LNSS viešųjų įstaigų veiklos užduočių vertinimo rodiklių kriterijus procentais, nenurodyta, nuo kokio rodiklio įstaiga turi skaičiuoti nustatytą dydį.

Nustatyti veiklos užduočių vertinimo rodiklių pavyzdžiai

VšĮ Respublikinei Vilniaus universitetinei ligoninei įsakyme⁸² nurodyta, kad planuojamos sąnaudos darbo užmokesčiui iš Privalomojo sveikatos draudimo fondo lėšų – nuo 52 proc. iki 54 proc.

Likusioms 15 įstaigų nurodyta planuojamų sąnaudų darbo užmokesčiui dalies, sąnaudų valdymo išlaidoms dalies procentai, kurių negalima viršyti.

Neaiškiai nustatyti veiklos kiekybiniai rodikliai (normatyvai) sudaro prielaidas LNSS viešosioms įstaigoms skirtingai juos apskaičiuoti, o ministerija tokiu atveju negali tinkamai kontroliuoti numatytų rodiklių (veiklos užduočių) vykdymą.

Audito metu pastebėta, kad VšĮ Vilniaus psichiatrijos ligoninė išlaidų darbo užmokesčiui (be socialinio draudimo įmokų) kiekybinį rodiklį skaičiuoja nuo Veiklos rezultatų ataskaitoje nurodytų Pagrindinės veiklos sąnaudų (B eil.), VšĮ Respublikinė Klaipėdos ligoninė išlaidų darbo užmokesčiui (su socialinio draudimo įmokomis) kiekybinį rodiklį skaičiuoja nuo Veiklos rezultatų ataskaitoje nurodytų Pagrindinės veiklos kitų pajamų (A.II.I eil.) ir Kitos veiklos pajamų (D.I eil.), VšĮ Respublikinė Kauno ligoninė – išlaidų darbo užmokesčiui (be socialinio draudimo įmokų) kiekybinį rodiklį skaičiuoja nuo Veiklos rezultatų ataskaitoje nurodytų Pagrindinės veiklos kitų pajamų (A.II.I eil.).

⁸⁰ Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanclerio 2003 m. liepos 1 d. pavedimas Nr. 27-4900.

⁸¹ 2003-10-07 kolegijos nutarimas Nr. 5/1 „Dėl viešųjų asmens sveikatos priežiūros įstaigų medicinos darbuotojų darbo apmokėjimo“

⁸² Sveikatos apsaugos ministro 2012-05-08 įsakymas Nr. V-397.

Ministerija, vykdydama Lietuvos nacionalinės sveikatos sistemos viešųjų įstaigų steigėjo funkcijas, nustatė šioms įstaigoms neaiškius veiklos kiekybinius rodiklius, kurie turėjo įtakos skirtingam jų taikymui, apskaičiuojant išlaidas darbo užmokesčiui, ir nesudarė prielaidų tinkamai kontroliuoti jų vykdymą.

2.9. Dėl ministerijos ir pavaldžių įstaigų pajamų įmokų

Ministerija ir jai pavaldžios įstaigos vykdydamos programas pirmiausia naudojo ne pajamų įmokas, o valstybės biudžeto lėšas, taip nesilaikydamos teisės aktų reikalavimų, ministerija viršplaninėmis pajamų įmokomis padidino ne tos programos lėšas.

Ministerijos nepanaudotas pajamų įmokų likutis pagal programas 01.21 „Sveikatos sistemos valdymas“, 01.22 „Asmens sveikatos priežiūros kokybės užtikrinimas“ ir 02.10 „Visuomenės sveikatos stiprinimas“ 2012 m. pabaigoje sudarė 906,3 tūkst. Lt.

Ministerijos ir pavaldžių įstaigų pajamų įmokos

- Ministerijos nepanaudotas pajamų įmokų likutis metų pabaigoje – 354,7 tūkst. Lt, iš jų nuo gruodžio mėn. vidurio į valstybės biudžetą pervestos pajamos sudaro apie 35 proc. šio likučio.
- Valstybinės teismo psichiatrijos tarnybos nepanaudotas pajamų įmokų likutis metų pabaigoje – 184,7 tūkst. Lt.
- Sveikatos mokymo ir ligų prevencijos centro nepanaudotas pajamų įmokų likutis metų pabaigoje – 22,0 tūkst. Lt. Šios dvi įstaigos nuo gruodžio mėn. vidurio pajamų įmokų į valstybės biudžetą nepervedė.
Pastebėtina, kad minėtos ministerijai pavaldžios įstaigos gavusios apmokėjimus už suteiktas paslaugas, kaupė šias lėšas savo sąskaitoje, delsdamos pervesti asignavimų valdytojui.

Ministerija ir minėtos įstaigos, programoms vykdyti pirmiau naudojusios ne pajamų įmokas, o valstybės biudžeto asignavimus, nesilaikė Biudžeto sandaros įstatymo 32 straipsnio 5 dalies. Atkreiptinas dėmesys, kad pastebėjimai dėl biudžeto lėšų naudojimo nepanaudojus pajamų įmokų buvo teikti ministerijai ir ankstesnio audito⁸³ metu.

Audito metu nustatėme, kad kai kurios ministerijai pavaldžios įstaigos Valstybinė teismo psichiatrijos tarnyba prie Sveikatos apsaugos ministerijos ir Sveikatos mokymo ir ligų prevencijos centras surinktas pajamas į asignavimų valdytojo sąskaitą pervedė neatsižvelgusios į pajamų surinkimo periodiškumą ir gautas lėšas. Sveikatos apsaugos ministerija nėra patvirtinusi tvarkos, reglamentuojančios pavaldžių įstaigų surinktų pajamų pervedimo į ministerijos sąskaitą terminus, todėl neužtikrina, kad būtų vykdomas Valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų sudarymo ir vykdymo taisyklių 51⁸⁴ punkto reikalavimas lėšas į biudžetą įmokėti du kartus per mėnesį – 3 ir 18 dienomis arba per 5 darbo dienas, jeigu šios pajamos viršija vieną tūkstantį litų. Pavaldžioms įstaigoms laiku nepervedus gautų pajamų į asignavimų valdytojo sąskaitą, o šiam – į biudžetą, sudaromos galimybės pavaldžioms įstaigoms kaupti pajamų įmokas ir nenaudoti jų pirmiau nei biudžeto asignavimų.

⁸³ 2012-07-16 valstybinio audito ataskaita Nr. P-10-5-42.

⁸⁴ Ten pat, 2011-06-08 Nr. 681 redakcija.

Įvertinus įstaigų surinktų pajamų pervedimo asignavimų valdytojui periodiškumą ir metų pabaigoje surinktas ir į biudžetą pervestas lėšas, galima teigti, kad dalį nepanaudoto pajamų įmokų likučio minėtos pavaldžios įstaigos turėjo galimybę panaudoti 2012 metais, dėl to bendras nepanaudotų pajamų įmokų likutis metų pabaigoje galėjo būti mažesnis.

Ministerija ir jai pavaldžios įstaigos (Valstybinė teismo psichiatrijos tarnyba, Sveikatos mokymo ir ligų prevencijos centras) nesilaikė Biudžeto sandaros įstatymo, nes programoms vykdyti pirmiau naudojo valstybės biudžeto asignavimus, o ne gautas pajamų įmokas. Be to, minėtos įstaigos delsė pervesti gautas pajamas į asignavimų valdytojo tam tikslui atidarytą sąskaitą.

Dalį nepanaudoto pajamų įmokų likučio minėtos pavaldžios įstaigos turėjo galimybę panaudoti 2012 metais, dėl to bendras nepanaudotų pajamų įmokų likutis metų pabaigoje galėjo būti mažesnis.

Sveikatos apsaugos ministerija pateikė Finansų ministerijai pažymą 160 tūkst. Lt padidinti 02.010 Visuomenės sveikatos stiprinimo programos asignavimų planą viršplaninėmis pajamomis, nors vykdant šią programą 2012 metais viršplaninių pajamų nebuvo gauta.

Ministerijos vykdomos programos 02.010 Visuomenės sveikatos stiprinimas

- Pajamų įmokų 2012 metų asignavimų planas (pradinis) – 10 183,0 tūkst. Lt, faktinės 2012 metais įmokos į biudžetą – 10 059,9 tūkst. Lt. Taigi ministerija šios programos pajamų į biudžetą įmokėjo mažiau nei buvo planuota. Planas padidintas 160,0 tūkst. Lt viršplaninėmis įmokomis.

Pagal minėtą Sveikatos apsaugos ministerijos prašymą šios programos asignavimų planas nepagrįstai patikslintas (padidintas) 160 tūkst. Lt suma. Šiuo atveju ministerija nesivadovavo Valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų sudarymo ir vykdymo taisyklėmis⁸⁵, pagal kurias asignavimų valdytojais turi patikslinti programų sąmatas gauta viršplaninių pajamų dalimi.

Ministerija nesilaikė Valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų sudarymo ir vykdymo taisyklių, nes, neturėdama Visuomenės sveikatos stiprinimo programos viršplaninių pajamų įmokų į biudžetą, šios programos sąmatą padidino 160 tūkst. Lt.

2.10. Dėl Lietuvos Raudonojo Kryžiaus narystės mokesčio

Ministerija 2012 metais Tarptautiniam Raudonojo Kryžiaus komitetui sumokėjo 14,4 tūkst. Lt narystės mokestį pagal visuomeninei organizacijai Lietuvos Raudonojo Kryžiaus draugijai pateiktus dokumentus.

Lietuvos Raudonojo Kryžiaus draugija dalyvauja trijose tarptautinėse organizacijose: ES Raudonojo Kryžiaus Briuselio ofise, Tarptautiniame Raudonojo Kryžiaus komitete ir Tarptautinėje

⁸⁵ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001-05-14 nutarimu Nr. 543 patvirtintos Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų sudarymo ir vykdymo taisyklės.

Raudonojo Kryžiaus ir Raudonojo Pasmėnulių draugijų federacijoje. Lietuvos Raudonojo Kryžiaus draugija 2012-02-03 raštu Nr. 71 kreipėsi į ministeriją, prašydama sumokėti Lietuvos Raudonojo Kryžiaus draugijos nario mokesčius minėtoms trimis tarptautinėms organizacijoms, tačiau ministras 2012-04-11 įsakymu Nr. V-321 skyrė lėšas tik Tarptautiniam Raudonojo Kryžiaus komitetui.

Ministerija narystės mokesčių Tarptautiniam Raudonojo Kryžiaus komitetui pervedė pagal Tarptautinio Raudonojo Kryžiaus komiteto 2009 m. atsiųstą sąrašą sąskaitų, į kurias reikia pervesti mokesčių, komiteto mokėjimo prašymą sumokėti mokesčių už 2012 m. ir Lietuvos Raudonojo Kryžiaus draugijos raštišką prašymą. Sąskaita faktūra nebuvo pateikta.

Minėtu atveju mokėjimas nepagrįstas apskaitos dokumentais ir atliktas pažeidžiant Buhalterinės apskaitos įstatymo 12 straipsnio 2 dalį, kurioje nurodyta, kad ūkinės operacijos ir ūkiniai įvykiai, kurie negali būti pagrįsti apskaitos dokumentais, pagrindžiami su jais susijusių ūkinių operacijų ir ūkinių įvykių apskaitos dokumentais.

Be to, atsižvelgiant į tai, kad Tarptautinio Raudonojo Kryžiaus komiteto prašymas sumokėti mokesčių pateikiamas ne ministerijos, o visuomeninės organizacijos vardu, kyla abejonių, kad šis mokesčių mokamas ne už valstybę, o už visuomeninę organizaciją.

Ministerija sumokėjo 14,4 tūkst. Lt narystės Tarptautiniame Raudonojo Kryžiaus komitete mokesčių, biudžeto lėšas panaudojo ir sąnaudas užregistravo neturėdama pagrindžiančių dokumentų, taigi nesilaikydama Buhalterinės apskaitos įstatymo.

2.11. Dėl Sveikatos mokymo ir ligų prevencijos centro paslaugų kainų nustatymo

Sveikatos mokymo ir ligų prevencijos centro direktorius patvirtino teikiamų paslaugų kainas, nors tokia teisė įstatymo jam nesuteikta.

Sveikatos mokymo ir ligų prevencijos centras teikia mokamas visuomenės sveikatos priežiūros paslaugas – privalomąjį pirmosios pagalbos mokymą, privalomąjį higienos įgūdžių mokymą, privalomąjį mokymą apie alkoholio ir narkotikų žalą žmogaus sveikatai. Centro direktorius įsakymu⁸⁶ patvirtino minėtų paslaugų kainas.

Pažymėtina, kad šios paslaugos yra visuomenės sveikatos priežiūros paslaugos⁸⁷ ir vadovaujantis Sveikatos sistemos įstatymo nuostatomis⁸⁸ šių paslaugų sąrašą, kainas, kainų indeksavimo ir paslaugų teikimo tvarką tvirtina Sveikatos apsaugos ministerija.

Sveikatos mokymo ir ligų prevencijos centro direktorius, patvirtindamas minėtų visuomenės sveikatos priežiūros paslaugų kainas, atliko Sveikatos apsaugos ministerijai įstatymu pavestus

⁸⁶ 2010 m. gruodžio 31 d. įsakymas Nr. V-02-97.

⁸⁷ Visuomenės sveikatos priežiūros įstatymas, 2002-05-16 Nr. IX-886, 43 str. 2 d. (2010-04-29 Nr. XI-792 redakcija).

⁸⁸ Sveikatos sistemos įstatymas, 1994-07-19 Nr. I-552, 11 str. 2 d. 2 p.

įgaliojimus, t. y. viršijo savo kompetenciją (veikė *ultra vires*) ir teisės aktą priėmė neturėdamas teisinio pagrindo.

Centro teikiamų paslaugų kainos nustatytos nesilaikant teisės aktų reikalavimų, nes centro direktorius, tvirtindamas mokamų visuomenės sveikatos priežiūros paslaugų kainas, viršijo savo kompetenciją.

2.12. Dėl asignavimų naudojimo ateinančių metų išlaidoms dengti

Ministerija ir jai pavaldi Valstybinė teismo psichiatrijos tarnyba prie Sveikatos apsaugos ministerijos metų pabaigoje 69,3 tūkst. Lt biudžeto asignavimų panaudojo ateinančių metų išlaidoms dengti.

Ministerija 2012 metais Vilniaus universitetui sumokėjo 20 tūkst. Lt už dviejų gydytojų stažuotes pagal universiteto pateiktą 2012-12-27 paraišką Nr. 150000-SI-187. Universiteto pateiktoje paraiškoje vieno iš stažuotojų stažuotės, už kurią prašoma apmokėti, data nurodyta 2012-12-03 – 2013-04-13, t. y. dalis asignavimų (apie 9 tūkst. Lt) panaudota ateinančių metų stažuotės išlaidoms dengti, o ne gražinta į valstybės biudžetą.

Valstybinė teismo psichiatrijos tarnyba 2012 m. gruodžio 31 d. mokėjimo pavedimais⁸⁹ 2,4 tūkst. Lt panaudojo avansiniams mokėjimams už valstybinio socialinio draudimo įmokas ir komunalines paslaugas apmokėti, t. y. 2012 metų biudžeto asignavimus panaudojo ateinančių metų išlaidoms dengti. Šie mokėjimai nepagrįsti apskaitos dokumentais ir atlikti pažeidžiant Buhalterinės apskaitos įstatymo 12 straipsnio 2 dalį, kurioje nurodyta, kad ūkinės operacijos ir ūkiniai įvykiai, kurie negali būti pagrįsti apskaitos dokumentais, pagrindžiami su jais susijusių ūkinių operacijų ir ūkinių įvykių apskaitos dokumentais.

Ministerija ir Valstybinė teismo psichiatrijos tarnyba, dengdama ateinančių metų išlaidas, nesilaikė Biudžeto sandaros įstatymu⁹⁰ reglamentuojamos finansinės drausmės – šio įstatymo 2 straipsnio 3 dalyje nurodyta, kad biudžetiniai metai – 12 mėnesių biudžeto laikotarpis, prasidedantis sausio 1 dieną ir pasibaigiantis gruodžio 31 dieną, minėto įstatymo 32 straipsnio 3 dalis nurodo, kad metams pasibaigus asignavimų valdytojų ir jiems pavaldžių įstaigų disponuojamose sąskaitose esančios lėšos gražinamos į biudžetą ne vėliau kaip iki sausio 10 dienos.

Šiais atvejais mokėjimai nepagrįsti apskaitos dokumentais ir atlikti pažeidžiant Buhalterinės apskaitos įstatymo 12 straipsnio 2 dalį, kurioje nurodyta, kad ūkinės operacijos ir ūkiniai įvykiai, kurie negali būti pagrįsti apskaitos dokumentais, pagrindžiami su jais susijusių ūkinių operacijų ir ūkinių įvykių apskaitos dokumentais.

⁸⁹ 2012 m. gruodžio 31 d. banko pavedimas Nr. 273 ir Valstybės izdo mokėjimo pavedimas Nr. 1529234.

⁹⁰ Lietuvos Respublikos biudžeto sandaros įstatymas 1990-07-30 Nr. I-430 (2007-12-06 Nr. X-1354 redakcija)

Ministerija ir Valstybinė teismo psichiatrijos tarnyba prie Sveikatos apsaugos ministerijos 11,4 tūkst. Lt biudžeto asignavimų panaudojo pažeisdamos teisės aktus ir finansinę drausmę, nes šių lėšų metų pabaigoje negrąžino į biudžetą, o padengė ateinančių metų išlaidas.

2.13. Dėl valstybinės žemės panaudos sutarčių sudarymo

Nustatyta atveju, kai dėl valstybinės žemės sklypų, esančių po ministerijos ir jos kontroliuojamų biudžetinių įstaigų patikėjimo teise valdomais statiniais, nesudarytos panaudos sutartys.

Vyriausybės nutarimo⁹¹ 2.3 punkte nustatyta, kad Lietuvos Respublikos žemės įstatymo 8 straipsnio 1 dalyje nurodyti asmenys, kuriems statiniai ar įrenginiai (jų dalys) perduoti patikėjimo teise, panaudos ar nuomos pagrindais ar jų įsigyti nuosavybėn, privalo per 3 mėnesius nuo minėto turto perdavimo ar įsigijimo nuosavybėn dienos valstybinės žemės patikėtiniui pateikti prašymą perduoti neatlygintinai naudotis valstybinės žemės sklypą, kurio reikia šiems statiniams ar įrenginiams eksploatuoti“.

Nesilaikant Vyriausybės nutarimo⁹², reglamentuojančio valstybinės žemės perdavimą laikinai neatlygintinai naudotis, reikalavimų, nesudarytos panaudos sutartys dėl žemės sklypų, esančių po ministerijos ir kontroliuojamų biudžetinių įstaigų patikėjimo teise valdomais pastatais, naudojimo:

Nustatyti nesudarytų panaudos sutarčių pavyzdžiai

VŠĮ Centro poliklinika ir VŠĮ Priklausomybės ligonių psichologinės ir socialinės reabilitacijos centras „Nugalėtojų akademija“ nesudarė valstybinės žemės panaudos sutarčių po statiniais, esančiais Gedimino pr. 27/Jakšto g. 2 ir Nugalėtojų g. 3, Vilniuje.

Valstybinė teismo psichiatrijos tarnyba nesudarė valstybinės žemės panaudos sutarties po valdomu patikėjimo teise statiniu, esančiu Beržų g. 12A, Panevėžyje.

Sveikatos mokymo ir ligų prevencijos centras nesudarė valstybinės žemės panaudos sutarties po valdomu patikėjimo teise statiniu, esančiu Mindaugo g. 8, Trakai.

Vilniaus visuomenės sveikatos centras nesudarė valstybinės žemės panaudos sutarčių po valdomais patikėjimo teise statiniais, esančiais Stoties g. 10A, Švenčionys ir Gedimino g. 11/Širvintų g. 14, Ukmergė.

VŠĮ Kauno klinikos, nesudarė valstybinės žemės panaudos sutarties po pastatais, esančiais Neringos m., G. D. Kuverto g. 14, nors yra įregistravusios šiuo pastatus patikėjimo teise ir faktiškai jais disponuoja.

Nesudarytos valstybinės žemės, esančios po ministerijos, trijų kontroliuojamų biudžetinių įstaigų ir viešosios įstaigos patikėjimo teise valdomais pastatais, panaudos sutartys.

⁹¹ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1995-11-13 nutarimas Nr. 1428 „Dėl valstybinės žemės perdavimo neatlygintinai naudotis taisyklių patvirtinimo“ su vėlesniais pakeitimais.

⁹² Ten pat.

2.14. Dėl investicijų projektų vykdymo

Ministerija, įgyvendindama valstybės investicijų programą, valstybės biudžeto lėšas sveikatos apsaugos ministro įsakymais investicinių projektų vykdymui skiria savivaldybėms, jų steigtų sveikatos priežiūros įstaigų investiciniams projektams ir ministerijos kontroliuojamų viešųjų sveikatos priežiūros įstaigų investiciniams projektams vykdyti.

2.14.1. Investicijų projektų vykdymas savivaldybėse

Valstybės kontrolė 2012 metais savivaldybėse vertino joms skirtų valstybės biudžeto lėšų viešųjų sveikatos priežiūros įstaigų investiciniams projektams vykdyti panaudojimą. Audito metu nustatyti Viešųjų pirkimų įstatymo bei sutarčių vykdymo pažeidimai vykdytuose VŠĮ Vilniaus miesto klinikinės ligoninės Antakalnio filialo, VŠĮ Lentvario poliklinikos, VŠĮ Plungės rajono savivaldybės ligoninės investiciniuose projektuose:

- Trakų rajono savivaldybės administracija (vykdyma VŠĮ Lentvario poliklinikos rekonstrukciją) ir Plungės rajono savivaldybės ligoninė nepagrįstai suskaidė pirkimus ir / arba pasirinko netinkamą pirkimo būdą;
- Plungės rajono savivaldybės ligoninėje nustatyti pažeidimai dėl papildomų darbų įsigijimo, sutarties sąlygų keitimo, užsakovo rezervo naudojimo ir kt.
- VŠĮ Vilniaus miesto klinikinės ligoninės Antakalnio filialas sumokėjo rangovams už atliktų darbų aktuose nurodytus, bet faktiškai neatliktus (nerastus) darbus.

Išsamesnis savivaldybėse vykdytų investicinių projektų vertinimas pateiktas valstybinio audito ataskaitoje „Dėl Lietuvos Respublikos savivaldybėse atlikto valstybės biudžeto lėšų ir valstybės turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo finansinio (teisėtumo) audito rezultatų“.

2.14.2. Investicijų projektų vykdymas ministerijos kontroliuojamose viešosiose įstaigose

Audito metu vertinome dviejų ministerijos kontroliuojamų viešųjų įstaigų investicijų projektų vykdymą.

Vertindami Lietuvos sveikatos mokslų universiteto VŠĮ Kauno klinikos (toliau – Kauno klinikos) investicinio projekto vykdymą, kuriam 2012 m. skirta 5 894 tūkst. Lt valstybės biudžeto lėšų, nustatėme, kad 2008 metais nusipirkę projektavimo darbus ir nesulaukę kol bus parengtas ir patvirtintas statybos techninis projektas, Kauno klinikos pirko statybos darbus, turėdamos tik projektinius pasiūlymus, kurie yra pagrindas parinkti projektuotoją, o ne statybos rangovą.

VŠĮ Kauno klinikos 2008-04-09 paskelbė apie vykdomą supaprastintą atvirą konkursą dėl „KMUK Vaikų ligų klinikos priestato projektavimo ir projekto vykdymo priežiūros paslaugų

įsigijimo“, neturėdama aiškios projektuojamo statinio architektūrinės ir kitų pagrindinių sprendinių idėjos.

Kauno klinikų konkurso laimėtoju paskelbta akcinė bendrovė, su kuria sudaryta projektavimo darbų ir projektavimo vykdymo priežiūros sutartį.⁹³

Sutartyje numatyti darbai ir paslaugos

- 1) KMUK Vaikų ligų klinikos priestato nauja statyba ir esamų 2 menkaverčių statinių griovimas – privalomųjų projekto dokumentų paruošimas (projektiniai pasiūlymai, paraiška projektavimo sąlygų sąvadui gauti, projektavimo užduoties paruošimas, privalomi statinio ir statybos sklypo tyrinėjimai ir ekspertizės).
- 2) KMUK Vaikų ligų klinikos priestato nauja statyba – techninio projekto parengimas. Griovimo technologijos aprašymas.
- 3) KMUK Vaikų ligų klinikos priestato nauja statyba – techninio projekto ekspertizė, paminklosauginė ekspertizė, techninio projekto tvirtinimas ir statybos leidimo gavimas naujai statybai bei griovimui.
- 4) KMUK Vaikų ligų klinikos priestato nauja statyba – darbo projekto parengimas.
- 5) KMUK Vaikų ligų klinikos priestato nauja statyba – projekto vykdymo priežiūra.

Pirkimo dokumentuose buvo pateikta preliminari priestato vizualizacija, tačiau jos autorystė nenurodyta, o atitiktis laimėjusios akcinės bendrovės pateiktam architektūriniam sprendimui abejotina.

Pagal Techninės specifikacijos 2.3.1 p., laimėjęs konkursą projektuotojas turės parengti privalomuosius projekto dokumentus (projektinius pasiūlymus, paraišką projektavimo sąlygų sąvadui gauti. Projektiniai pasiūlymai – tai eskizinis projektas, kurio tikslas – išreikšti projektuojamo statinio architektūros ir kitų pagrindinių sprendinių idėją ir kuris pateikiamas kaip medžiaga projektuotojo parinkimo konkursui bei gali būti naudojamas projektavimo sąlygoms parengti⁹⁴.

Nebaigus sutarties su projektuotoju vykdymo, t.y. projektuotojui neparengus sutartyje numatyto techninio projekto, Kauno klinikos atviro konkurso būdu vykdė viešąjį pirkimą „KMUK vaikų ligų klinikos priestato statybos darbai“⁹⁵ tik pagal parengtus projektinius pasiūlymus, todėl pirkimo dokumentai neatitiko Viešųjų pirkimų įstatymo reikalavimo⁹⁶, kad jie turi būti tikslūs, aiškūs, be dviprasmybių, kad tiekėjai galėtų pateikti pasiūlymus, o perkančioji organizacija nupirkti tai, ko reikia. Pažymėtina, kad tuo metu galiojusio Statybos techninio reglamento „Statinio projektavimas“ 14.4 punkte nurodyta, kad statinio statybos rangovas parenkamas techninio projekto pagrindu.

⁹³ 2008-07-15 sutartis Nr. LBS-1033 „Dėl KMUK Vaikų ligų klinikos priestato projektavimo ir projekto vykdymo priežiūros pirkimo“ (398 840,00 Lt su PVM).

⁹⁴ 2004-12-30 įsakymu Nr. D1-708 patvirtinto STR 1.05.06:2005 „Statinio projektavimas“ 8.4 p. (2006-05-30 įsakymo Nr. D1-266 redakcija).

⁹⁵ Apie pirkimą paskelbta 2008-11-05 „Valstybės žinių“ priede „Informaciniai pranešimai“ Nr. 84, pirkimo Nr. 70201.

⁹⁶ Viešųjų pirkimų įstatymas, 1996-08-13 Nr. I-1491 (2005-12-22 Nr. X-471 redakcija) 24 str. 7 d.

Pirkimo dokumentuose⁹⁷ nurodyta, kad konkurso dalyvis privalo konkursui pateikti siūlomą statybos darbų kainą, vadovaudamasis projektinių pasiūlymų projektu, įtraukdamas visas su statybos darbais susijusias papildomas išlaidas bei mokesčius. Kadangi konkursui yra pateikiamas ne techninis projektas, o projektinių pasiūlymų projektas, todėl rengiant sąmatas iš esmės reikia vadovautis tik sąnaudų kiekių žiniaraščiais, t. y. pasiūlymų kainas pateikti pagal sąnaudų kiekių žiniaraščiuose nurodytus darbų kiekius bei įrangą, atsižvelgiant į I ir II projektinių pasiūlymų tomuose pateiktus aiškinamuosius raštus.

Neaiškius pirkimo dokumentus atspindi ir juose pateikta informacija apie pirkimo objekto dalį – galeriją.

Pirkimo dokumentų reikalavimai dėl pirkimo objekto

Architektūriniame I aukšto plane nurodyta „perspektyvinė galerija“. Ši galerija nėra įvertinta sąnaudų kiekių žiniaraščiuose, tačiau įvertinant galerijos svarbą, ji bus statoma vienu metu su Vaikų ligų korpuso naujuoju priestatu. Galerijos techniniam projektui parengti užsakovas ateityje sudarys papildomą projektavimo sutartį su priestato techninį projektą rengiančia įmone, todėl minėtos galerijos statybos sąnaudas konkurso dalyvis turi apskaičiuoti pats.

Be to, pirkimo dokumentuose nepateikta viena iš esminių pirkimo dokumentų sudedamųjų dalių – techninė specifikacija, kuri yra privaloma pagal Viešųjų pirkimų įstatymo⁹⁸ 24 straipsnio 2 dalies 7 punkto reikalavimus.

Kauno klinikos vykdė statybos darbų pirkimą neturėdamos techninio projekto, t. y. konkrečiai ir tiksliai nežinodamos, ką nori pirkti, nesant darbų techninės specifikacijos ir nesilaikydamos Viešųjų pirkimų įstatymo reikalavimo, kad pirkimo dokumentai turi būti tikslūs, aiškūs, be dviprasmybių, kad tiekėjai galėtų pateikti pasiūlymus, o perkančioji organizacija nupirkti tai, ko reikia.

Kauno klinikos su statybos darbų konkursą laimėjusia uždarąja akcine bendrove sudarė sutartį⁹⁹, pagal kurią numatyta, kad rangovas privalo atlikti šiuos darbus:

Sutartyje nurodyti darbai

- KMUK Vaikų ligų korpuso naujo priestato statybos darbams trukdančių 2 pastatų griovimo darbų atlikimas ir statybinio laužo išvežimas bei utilizavimas. Statybos aikštelės paruošimas.
- KMUK Vaikų ligų korpuso naujo priestato statybos darbų technologijos projekto ir specialiųjų darbų darbo projekto parengimas (prieš pradėdant statybos darbus).
- KMUK Vaikų ligų korpuso naujo priestato statybos darbai (įskaitant užsakovo rezervą – 10%) pridodant statinį Valstybės įgaliotoms institucijoms.

Rangovas Kauno klinikų Vaikų ligų klinikos priestato statybos darbus vykdė ir atsiskaitė ne pagal pirkimo dokumentuose pateiktus sąnaudų kiekių žiniaraščius, o pagal vėliau parengtą techninį

⁹⁷ 2 skyrius „Pirkimo objektas“.

⁹⁸ Viešųjų pirkimų įstatymas, 1996-08-13 Nr. I-1491 (2005-12-22 Nr. X-471 redakcija).

⁹⁹ Statybos rangos sutartis Nr. LBS-1762 (15 834 209,00 Lt).

projektą. Todėl atliktų darbų aktuose nurodytų darbų, medžiagų, jų kiekių ir kainų negalėjome sulyginti su pagal pirkimo sutartį nupirktais darbais ir sulygtomis jų kainomis, nors už darbus sumokėta visa numatyta suma, ir negalėjome įsitikinti, ar atlikti visi nupirkti darbai. Toks pirkimas ir jo metu sulygtų sąlygų neatitinkantis sutarties vykdymas neleidžia įsitikinti, ar pasiektas viešųjų pirkimų tikslas – sudaryti pirkimo sutartį, leidžiančią įsigyti reikalingus darbus, racionaliai naudojant tam skirtas lėšas.

Atkreiptinas dėmesys, kad, atlikus darbus už visą su šiuo rangovu sulygtą sumą, Kauno klinikos sudarė dvi papildomų statybos darbų sutartis¹⁰⁰, kurias vykdant, kaip rodo sąskaitos faktūros ir atliktų darbų aktai, darbų atlikta už 211,0 tūkst. Lt (su PVM). Papildomų statybos darbų pirkimo poreikį Kauno klinikos grindė tuo, kad pirmasis pirkimas vykdytas, neturint techninio projekto. Taigi, statybos darbų pirkimas neturint techninio projekto lėmė tai, kad investicinio projekto vykdymo vertė padidėjo 211,0 tūkst. Lt.

Atsižvelgiant į tai, kad Kauno klinikos vaikų ligų klinikos priestato statybos darbus pirkto pagal projektinių pasiūlymų projektą ir jame pateiktus sąnaudų kiekių žiniaraščius, o darbus vykdė pagal vėliau parengtą techninį projektą, kuriame nurodyti darbai ir jų kiekiai nesutapo su pirkimo dokumentuose (ir pagrindinėje sutartyje) nurodytais darbų kiekiais ir pavadinimais, negalime patvirtinti, kad atlikti tie darbai, kurie buvo nupirkti ir už juos sumokėta tomis kainomis, kokios nurodytos rangovo pasiūlyme. Taigi negalime patvirtinti, kad pasiektas Viešųjų pirkimų įstatymo 3 straipsnio 2 dalyje nurodytas pirkimų tikslas – vadovaujantis šio įstatymo reikalavimais sudaryti pirkimo sutartį, leidžiančią įsigyti perkančiajai organizacijai reikalingų darbų, racionaliai naudojant tam skirtas lėšas. Be to, dėl pirkimo vykdymo nesant techninio projekto investicinio projekto vykdymo vertė padidėjo 211,0 tūkst. Lt.

Vykdant VŠĮ Respublikinės Vilniaus universitetinės ligoninės investicinį projektą, kuriam 2012 metais skirta 432 tūkst. Lt valstybės biudžeto asignavimų, kilo abejonių dėl tinkamo viešojo pirkimo atlikimo, sutarties sudarymo ir vykdymo, nes tiekėjų pasiūlymai buvo vertinami ne pagal sąmatas, pasiūlymą laimėjusio tiekėjo sąmatose nurodyti abstraktūs darbai atitiko pirkimo dokumentų reikalavimus, už atliktus darbus buvo atsiskaitoma nedetaliai. Nustatytus neatitikimus VŠĮ Respublikinei Vilniaus universitetinei ligoninei nurodėme 2013-06-03 rašte Nr. S-(10-2775)-1294. Pažymėtina, kad projekto vykdymas 2012 m. dar nebaigtas.

¹⁰⁰ Sutartis Nr. LBS-1087 ir sutartis Nr. LBS-215.

3. Kiti pastebėjimai

3.1. Dėl Vilniaus visuomenės sveikatos centro teikiamų paslaugų

Ministerijos kontroliuojama biudžetinė įstaiga Vilniaus visuomenės sveikatos centras 2012 metais gavo pajamų už biocido dosjė duomenų ekspertizės atlikimą, kurias įmokėjo į valstybės biudžetą ir naudojo įstaigos veiklai.

Vyriausybės patvirtintame Rinkliavų objektų sąrašė¹⁰¹ nurodyta, kad valstybės rinkliavos mokamos už biocido autorizacijos liudijimo išdavimą (13 Lt) ir biocido registracijos liudijimo išdavimą (13 Lt), tuo tarpu už biocido dosjė duomenų ekspertizės atlikimą nuo 1 239 Lt iki 6 811 Lt mokama Vilniaus visuomenės sveikatos centrui kaip už įstaigos teikiamų paslaugų atlikimą. 2012 metais centras gavo 136,7 tūkst. Lt pajamų už ekspertizių atlikimą.

Biocido autorizacijos ir registracijos liudijimus galima išduoti tik atlikus biocido dosjė duomenų ekspertizę. Pagal Biocidų autorizacijos ir registracijos taisyklių¹⁰² 22 punkto nuostatas biocido dosjė duomenų ekspertizės tikslas – įvertinti, ar biocidas atitinka visuomenės sveikatos saugos reglamentų (higienos normų) ir kitų teisės aktų reikalavimus, pateikti autorizacijos ar registracijos sąlygas bei atitinkamų sprendimų projektus. Tų pačių taisyklių 93 punkte nurodyta, kad priimant sprendimą dėl biocido autorizacijos turi būti atsižvelgta į apibendrintas ekspertizės išvadas dėl biocido efektyvumo ir nepageidaujamo poveikio bei į biocido teikiamą naudą. Sprendimas turi būti vienareikšmis – autorizuoti biocidą arba jo neautorizuoti, nustatyti konkrečias specialiąsias autorizacijos sąlygas arba jų nenustatyti (94 punktas).

Atsižvelgiant į tai, kad biocido autorizacijos liudijimą galima išduoti tik atlikus biocido dosjė duomenų ekspertizę, manome, kad už šią ekspertizę taip pat turėtų būti mokama valstybės rinkliava, o ne mokama biudžetinei įstaigai už jos teikiamas paslaugas, už kurias gautos pajamos kaupiamos atskiroje sąskaitoje ir pervedamos į asignavimų valdytojo tam tikslui atidarytą sąskaitą.

Vilniaus visuomenės sveikatos centras už biocido dosjė duomenų ekspertizės atlikimą gauna pajamas kaip už įstaigos teikiamas paslaugas, nors ši paslauga yra neatsiejama nuo biocido autorizacijos liudijimo ir biocido registracijos liudijimo išdavimo, už kurias yra mokama valstybės rinkliava, todėl už biocido dosjė duomenų ekspertizės atlikimą taip pat turėtų būti mokama valstybės rinkliava.

Ministerija nurodė¹⁰³, kad parengtas Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2000 m. gruodžio 15 d. nutarimo Nr. 1458 „Dėl konkrečių valstybės rinkliavos dydžių ir šios rinkliavos mokėjimo ir grąžinimo taisyklių patvirtinimo“

¹⁰¹ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2000-12-15 nutarimas Nr. 1458.

¹⁰² Patvirtintos Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2002-08-14 įsakymu Nr. 421.

¹⁰³ Ministerijos 2012-07-10 raštas Nr. (1.1.20-15)10-5721.

pakeitimo“ projektas ir paskelbtas Lietuvos Respublikos Seimo Teisės aktų informacinės sistemos Teisės aktų projektų skelbimo posistemėje (toliau – TAPIS) Nr. 13-81-01.

3.2. Dėl ministerijos ir akcinės bendrovės susitarimo

Ministerija, 2004 metais gavusi statybos leidimą automobilių aikštei statyti ir ją pastačiusi, Nekilnojamojo turto registre jos neįregistravo, o po atlikto aikštelės remonto 2012 metais pasirašė susitarimą su žemės sklypo bendranaudotoju dėl remonto išlaidų atlyginimo ir aikštelės ½ dalies įregistravimo Nekilnojamojo turto registre.

Žemės sklypu, esančiu Vilniuje, Palangos g. 4, ministerija naudojasi kartu su akcine bendrove (toliau – bendrovė): ministerija 0,1338 ha sklypo naudoja panaudos teise, bendrovė – 0,4933 ha nuomos teise iki 2099 m. Pažymėtina, kad statybos leidimas¹⁰⁴ šiame žemės sklype statyti automobilių stovėjimo aikštelę 2004 m. išduotas Sveikatos apsaugos ministerijai, jokių rašytiniu susitarimu žemės sklypo nepasidalijus, neapibrėžus, kur yra kiekvieno bendranaudotojo dalis.

2004 metais automobilių stovėjimo aikštelė ministerijos apskaitoje užpajamuota kaip „kiti statiniai“ 33 535 Lt verte. Statinys (automobilių stovėjimo aikštelė) nuo 2004 m. (kada užpajamuotas) iki 2012 m. Nekilnojamojo turto registre nebuvo registruotas, todėl negalime patvirtinti, kad į apskaitą buvo įtrauktas Sveikatos apsaugos ministerijai ir valstybei nuosavybės teise priklausantis turtas.

Ministerija 2011 metais atliko automobilių aikštelės, esančios ministerijos ir bendrovės bendrai naudojamame žemės sklype, remontą už 230 178,11 Lt.

Ministerija ir bendrovė, atsižvelgdamos į tai, kad jos abi naudojasi bendru sklypu (ministerijos dalis – 0,1338 ha, bendrovė dalis – 0,4933 ha, žemės sklype yra administracinis pastatas, kurio dalį patikėjimo teise naudoja ministerija, o kita dalis nuosavybės teise priklauso bendrovei), susitarė¹⁰⁵ dėl statybos objekto (lengvųjų automobilių stovėjimo aikštelės) statybos išlaidų paskirstymo ir nuosavybės teisės registravimo. Ministerija savo lėšomis baigė objekto (lengvųjų automobilių stovėjimo aikštelės) statybą ir kartu su bendrove įregistravo jį kaip bendrą dalinę nuosavybę, kurioje abi šalys turi lygias dalis (50 proc. objekto nuosavybės teise priklauso Lietuvos Respublikai ir 50 proc. objekto nuosavybės teise priklauso bendrovei). Susitarimo 3.2 punktu šalys sutarė, kad šis susitarimas kartu yra ir aikštelės nuosavybės teisės dalių nustatymo aktas. Taip pat šiuo susitarimu bendrovė įsipareigojo ministerijai sumokėti 115 089 Lt sumą, skirtą atlyginti ministerijos nuostoliams (išlaidoms), susijusiems su tuo, kad ministerijos lėšomis buvo sukurtas trečiajam asmeniui (bendrovei) tenkantis turtas.

¹⁰⁴ 2004-07-12 statybos leidimas Nr. IT/923/04-1009.

¹⁰⁵ 2012-09-10 susitarimas Nr. S-305.

Baigus aikštelės statybos (remonto) darbus, 2012-04-19 buvo pasirašyta deklaracija¹⁰⁶ apie statybos užbaigimą (Statybos inspekcijoje nėra duomenų apie deklaracijos patvirtinimą). Pažymėtina, kad ministerijos pateiktoje deklaracijoje nurodyta, kad statytojas yra ministerija ir bendrovė, nors statybos leidimas¹⁰⁷ 2004 metais išduotas tik Sveikatos apsaugos ministerijai.

Remiantis pasirašyta deklaracija apie statybos užbaigimą ir minėtu sklypo naudotojų susitarimu, ministerija 2012 m. Nekilnojamojo turto registre įregistravo turto patikėjimo teise ½ lengvųjų automobilių stovėjimo aikštelės, esančios Vilniaus m. Palangos g. 4. Kitą ½ minėto statinio dalį nuosavybės teise įregistravo akcinė bendrovė.

Ministerija laiku nepasidalijo žemės sklypo su bendranaudotoju ir Nekilnojamojo turto registre neįregistravo nuo 2004 m. balanse apskaityto statinio – automobilių stovėjimo aikštelės patikėjimo teisės, todėl negalėjome įvertinti, ar 2012 m. ministerijos su akcine bendrove pasirašytas susitarimas, pasidalijant automobilių stovėjimo aikštelę lygiomis dalimis, dėl kurio ministerijos patikėjimo teise Nekilnojamojo turto registre užregistruota tik į ½ lengvųjų automobilių stovėjimo aikštelės, yra teisėtas.

Abejonių dėl šių veiksmų teisėtumo kelia ir tai, kad statybos leidimas aikštei išduotas vienintelio statytojo ministerijos vardu, o deklaracijoje apie statybos užbaigimą statytojais nurodyti ir ministerija, ir bendrovė.

3.3. Dėl Valstybinės teismo psichiatrijos tarnybos ekspertų išlaidų kompensavimo jiems vykstant į teismo posėdžius liudytojais

Valstybinės teismo psichiatrijos tarnybos ekspertams išlaidos už jų dalyvavimą teismo posėdžiuose liudytojais mokamos iš Tarnybos lėšų, o ne iš teismo tuo tikslu patvirtintos programos lėšų.

Lietuvos Respublikos teisingumo ministro patvirtinto¹⁰⁸ Išlaidų, susijusių su civilinės bylos nagrinėjimu, dydžių ir jų išmokėjimo tvarkos aprašo 6 punkte nurodyta, kad liudytojams, ekspertams už jų atitraukimą nuo tiesioginio darbo teismas apmoka už dėl teismo iškvietimo sugaištą laiką. Be to, jiems kompensuojamos jų atvykimo į teismą kelionės išlaidos. Aprašo 7 punkte nurodyta, kad kompensacija mokama ne mažesnė už jo vidutinį darbo užmokestį, o kompensacijos dydis nustatomas pagal teismui pateiktą pažymą apie darbo užmokesčio dydį, išduotą dirbančio liudytojo darbdavio ar jo įgalioto asmens, nepateikus tokios pažymos, kompensacija nemokama.

¹⁰⁶ 2012-04-19 deklaracija apie statybos užbaigimą / paskirties pakeitimą, Nr. 1.

¹⁰⁷ 2004-07-12 statybos leidimas Nr. IT/923/04-1009.

¹⁰⁸ 2002 m. gruodžio 6 d. įsakymu Nr. 344

Audito metu nustatyta, kad Valstybinės teismo psichiatrijos tarnybos ekspertai pagal teismo šaukimus vyksta į teismą ne tik tais atvejais, kai jų parodymai būtini ekspertizės aktui paaiškinti ar papildyti, bet ir teismo šaukiami į posėdį duoti paaiškinimus kaip liudytojai (teismo šaukimuose nurodyta šaukiamojo procesinė padėtis – liudytojai). Tokiu atveju laikoma, kad ekspertai nevykdo tarnybos pavedimo ar darbo funkcijų (kas yra laikoma tarnybine komandiruote), o teismo šaukimu vyksta į posėdį (kas yra laikoma valstybinės pareigos vykdymu). Tarnybos direktoriaus 2009 m. balandžio 24 d. įsakymu Nr. 12 P-9 patvirtinto Valstybinės teismo psichiatrijos tarnybos prie Sveikatos apsaugos ministerijos darbuotojų siuntimo į komandiruotes tvarkos aprašo 8 punkte nurodyta, kad tokiu atveju, kai darbuotojas vykdo valstybinę pareigą (Darbo kodekso 143 straipsnio 2 dalies 3 punktas), apie tai pažymima darbo laiko apskaitos žiniaraštyje ir ekspertas pats susitaria su jį šaukiančiu subjektu dėl jam teisės aktais numatytų išlaidų atlyginimo.

Tarnyboje, nesivadovaujant minėta tvarka, darbo laiko apskaitos žiniaraštyje nežymima, kad darbuotojai vykdo valstybinę pareigą (Darbo kodekso 143 str. 2 d. 3 p.), o žymima darbo diena, už kurią tarnyba moka darbo užmokestį. Be to, kai darbuotojas į teismą vyksta tarnybiniu automobiliu, tarnyba patiria transporto išlaidas, kurios nėra susijusios su tarnybos užduočių vykdymu, o tarnybiniai automobiliai yra naudojami ne tarnybos reikmėms. Taip pažeidžiamas Vyriausybės 1998-11-17 nutarimo Nr. 1341 „Dėl tarnybinių lengvųjų automobilių biudžetinėse įstaigose“ 1.10 punktas, kuriame nurodyta, kad biudžetinių įstaigų vadovai turi užtikrinti racionalų lėšų tarnybiniams lengviesiems automobiliams išlaikyti naudojimą ir tarnybinių lengvųjų automobilių naudojimą tik tarnybos reikmėms.

Tarnyba, mokėdama ekspertams darbo užmokestį už tą laiką, kai jie dalyvauja teismo posėdžiuose kaip liudytojai ir dengdama transporto išlaidas, kai į posėdžius jie vyksta tarnybinais automobiliais, valstybės biudžeto lėšas naudoja su tarnybos veikla nesusijusioms išlaidoms, kurios teisės aktų nustatyta tvarka turi būti kompensuojamos ekspertams juos kvietusio teismo lėšomis.

4. Rekomendacijos

Atsižvelgiant į ministerijos ir pavaldžių įstaigų veiksmus vykdant ankstesnių metų auditų rekomendacijas ir į šioje ataskaitoje nurodytus dalykus, rekomenduojame:

- ▶ Siekiant teisėto ir racionalaus valstybės biudžeto lėšų naudojimo:
- įgyvendinant sutarčių su savivaldybėmis nuostatas, iš Vilniaus miesto savivaldybės pareikalauti gražinti ministerijai ne pagal paskirtį 2012 m. panaudotą 20,0 tūkst. Lt sumą ir avansiniams mokėjimams panaudota 168,2 tūkst. Lt suma sumažinti šiai savivaldybei ateinančių metų sveikatinimo veiklai skiriamus asignavimus (ataskaitos 2.3 poskyris);

- patvirtinti Sveikatos mokymo ir ligų prevencijos centro teikiamų mokamų visuomenės sveikatos priežiūros paslaugų kainas (ataskaitos 2.11 poskyris);
- imtis priemonių dėl valstybei nuosavybės teise priklausančio turto (poilsiaviečių Nidoje ir Latežerių k.) patikėjimo teisės perregistravimo ministerijos vardu (ataskaitos 2.7 poskyris);
- sukurti papildomas vidaus kontrolės procedūras, kad programoms vykdyti pirmiausia būtų naudojamos pajamų įmokos, o ne valstybės biudžeto asignavimai (ataskaitos 2.9 poskyris);
- vykdomų programų asignavimų planus tikslinti tik konkrečios programos gautomis viršplaninėmis lėšomis (ataskaitos 2.9 poskyris);
- užtikrinant tinkamą teisės aktų reikalavimų dėl pajamų pervedimo į valstybės biudžetą vykdymą, nustatyti kontroliuojamoms biudžetinėms įstaigoms pajamų pervedimo asignavimų valdytojui tvarką (ataskaitos 2.9 poskyris);
- įvertinti ataskaitoje nurodytus dalykus dėl investicinių projektų vykdymo ir spręsti klausimą dėl poveikio priemonių taikymo projektus įgyvendinantiems subjektams (ataskaitos 2.14.2 skirsnis).
  - ▶ Siekiant tinkamo ministerijos, kaip viešųjų įstaigų steigėjo, funkcijų įgyvendinimo:
- inicijuoti teisės aktų pakeitimus, siekiant išvengti LNSS viešųjų įstaigų veiklos finansinių rezultatų vertinimo kiekybinių ir kokybinių rodiklių ir vadovaujančių darbuotojų mėnesinės algos kintamosios dalies nustatymo tvarkos aprašo nuostatų dėl kintamosios dalies nustatymo konkuravimo su Sveikatos priežiūros įstaigų įstatymo nuostatomis (ataskaitos 2.8.1 skirsnis);
- nustatyti aiškius kiekybinių rodiklių vertinimo kriterijus, kad būtų užtikrintas vienodas viešosioms įstaigoms nustatytų veiklos užduočių kiekybinių rodiklių taikymas ir tinkama jų kontrolė (ataskaitos 2.8.2 skirsnis).
  - ▶ Siekiant užtikrinti teisingą duomenų pateikimą finansinėse ataskaitose:
- įpareigoti pavaldžius visuomenės sveikatos centrus apskaityti už jų teikiamas paslaugas gautas valstybės rinkliavas (ataskaitos 1.1.1 skirsnis);
- ištaisyti ataskaitoje nurodytas klaidas nematerialiojo, nekilnojamojo, biologinio turto, kultūros vertybių, išankstinių mokėjimų, gautinų sumų apskaitos srityse (ataskaitos 1.1.2–1.1.6 skirsniai).

1-ojo audito departamento direktorius

Laimonas Čiakas

1-ojo audito departamento vyriausioji valstybinė auditorė

Aina Aleškevičienė

PRIEDAI

Valstybinio audito ataskaitos
 „Dėl Lietuvos Respublikos sveikatos
 apsaugos ministerijoje atlikto
 finansinio (teisėtumo)
 audito rezultatų“
 1 priedas

Raštai Sveikatos apsaugos ministerijai, jos kontroliuojamoms biudžetinėms ir viešosioms įstaigoms

Eil. Nr.	Įstaiga	Antraštė	Registracijos data	Dokumento numeris
1.	Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerija	Dėl audito metu nustatytų dalykų	2013-01-10	S-(10-2775)-73
2.	Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerija	Dėl audito metu nustatytų dalykų	2013-05-06	S-(10-2775)-1048
3.	VšĮ Respublikinė Vilniaus universitetinė ligoninė	Dėl audito metu nustatytų dalykų	2013-06-03	S-(10-2775)-1294
4.	Lietuvos sveikatos mokslų universiteto ligoninė VšĮ Kauno klinikos	Dėl audito metu nustatytų dalykų	2013-07-02	S-(10-2275)-1505
5.	Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerija	Dėl audito metu nustatytų dalykų	2013-07-15	S-(10-2275)-1702
6.	VšĮ Respublikinė Vilniaus psichiatrijos ligoninė	Dėl audito metu nustatytų dalykų	2013-07-15	S-(10-2275)-1701
7.	VšĮ Vilniaus universiteto ligoninė Santariškių klinikos	Dėl atlikto audito	2013-07-10	S-(10-2275)-1627
8.	VšĮ Palangos reabilitacijos ligoninė	Dėl audito metu nustatytų dalykų	2013-07-09	S-(10-2275)-1618
9.	VšĮ Respublikinė Klaipėdos ligoninė	Dėl atlikto audito	2013-07-09	S-(10-2275)-1617
10.	VšĮ Klaipėdos jūrininkų ligoninė	Dėl audito metu nustatytų dalykų	2013-07-09	S-(10-2275)-1619
11.	Sveikatos apsaugos ministerijos Ekstremalių sveikatai situacijų centras	Dėl audito metu nustatytų dalykų	2013-07-09	S-(10-2275)-1608
12.	Vilniaus visuomenės sveikatos centras	Dėl audito metu nustatytų dalykų	2013-07-09	S-(10-2275)-1609
13.	Valstybinė teismo psichiatrijos tarnyba prie sveikatos apsaugos ministerijos	Dėl audito metu nustatytų dalykų	2013-07-09	S-(10-2275)-1620
14.	Sveikatos mokymo ir ligų prevencijos centras	Dėl audito metu nustatytų dalykų	2013-07-09	S-(10-2275)-1161

Valstybinio audito ataskaitos
 „Dėl Lietuvos Respublikos sveikatos
 apsaugos ministerijoje atlikto
 finansinio (teisėtumo)
 audito rezultatų“
 2 priedas

Rekomendacijų įgyvendinimo planas

Eil. Nr.	Rekomendacija	Subjektas, kuriam pateikta rekomendacija	Veiksmas / Priemonės / Komentarai	Rekomendacijos įgyvendinimo terminas (data)
1	2	3	4	5
1.	Įgyvendinant sutarčių su savivaldybėmis nuostatas, iš Vilniaus miesto savivaldybės pareikalauti grąžinti ministerijai ne pagal paskirtį 2012 m. panaudotą 20,0 tūkst. Lt sumą ir avansiniams mokėjimams panaudota 168,2 tūkst. Lt suma sumažinti šiai savivaldybei ateinančių metų sveikatinimo veiklai skiriamus asignavimus.	Sveikatos apsaugos ministerija	Ministerija įgyvendindama rekomendaciją pareikalaus iš Vilniaus miesto savivaldybės administracijos bei Vilniaus visuomenės sveikatos biuro, dokumentų, kurių pagrindu Sveikatos apsaugos 2011m. sausio 21d. ministro įsakymu Nr. V-67 „Dėl visuomenės sveikatos priežiūros savivaldybėse komisijos sudarymo bei darbo reglamento patvirtinimo ir kai kurių Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro įsakymų pripažinimo netekusio galios“ sudaryta komisija priimtų nutarimą dėl rekomendacijos įgyvendinimo.	2013 m. III ketv.
2.	Patvirtinti Sveikatos mokymo ir ligų prevencijos centro teikiamų mokamų visuomenės sveikatos priežiūros paslaugų kainas.	Sveikatos apsaugos ministerija	Parengtas Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2007 m. liepos 10 d. įsakymo „Dėl Visuomenės sveikatos priežiūros mokamų paslaugų kainų apskaičiavimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ pakeitimas dėl Sveikatos mokymo ir ligų prevencijos centro teikiamų mokamų visuomenės sveikatos priežiūros paslaugų kainų.	2013 m. IV ketv.
3.	Imtis priemonių dėl valstybei nuosavybės teise priklausančio turto (poilsiaviečių Nidoje ir Latežerių k.) patikėjimo teisės perregistravimo ministerijos vardu.	Sveikatos apsaugos ministerija	Ministerija imsis visų būtinų priemonių rekomendacijos įgyvendinimui.	2014 m. II ketv.
4.	Sukurti papildomas vidaus kontrolės procedūras, kad programoms vykdyti pirmiausia būtų naudojamos pajamų įmokos, o ne valstybės biudžeto asignavimai.	Sveikatos apsaugos ministerija	Ministerija įpareigos pavaldžias biudžetines įstaigas laikytis Biudžeto sandaros įstatymo 32 straipsnio 5 dalies reikalavimų.	2013 m. III ketv.
5.	Vykdomų programų asignavimų planus tikslinti tik konkrečios programos gautomis viršplaninėmis lėšomis.	Sveikatos apsaugos ministerija	Kreipsimės į Finansų ministeriją raštu ir kai gausime jų atsakymą informuosime Valstybės kontrolę.	2013 m. IV ketv.

Eil. Nr.	Rekomendacija	Subjektas, kuriam pateikta rekomendacija	Veiksmas / Priemonės / Komentarai	Rekomendacijos įgyvendinimo terminas (data)
6.	Užtikrinant tinkamą teisės aktų reikalavimų dėl pajamų pervedimo į valstybės biudžetą vykdymą, nustatyti kontroliuojamoms biudžetinėms įstaigoms pajamų pervedimo asignavimų valdytojui tvarką.	Sveikatos apsaugos ministerija	Ministerija raštu pavaldžioms įstaigoms nurodys konkrečias datas, kada jos turi pervesti pajamas į ministerijos sąskaitą.	2013 m. III ketv.
7.	Įvertinti ataskaitoje nurodytus dalykus dėl investicijų projektų vykdymo ir spręsti klausimą dėl poveikio priemonių taikymo projektus įgyvendinantiems subjektams.	Sveikatos apsaugos ministerija	Ministerija imsis visų būtinų priemonių rekomendacijos įgyvendinimui. Vadovaujantis Sveikatos apsaugos srities investicijų projektų įgyvendinimo programų (investicijų projektų) planavimo, finansavimo, įgyvendinimo ir kontrolės tvarkos aprašu ir pasirašytais investicijų projektų įgyvendinimo bei lėšų pervedimo sutarčių nuostatomis. ministerija kreipsis į sveikatos priežiūros įstaigas ir savivaldybes dėl Valstybės kontrolės ataskaitoje nurodytų dalykų ir spręs dėl tolesnės investicijų projektų įgyvendinimo eigos.	2013 m. IV ketv.
8.	Inicijuoti teisės aktų pakeitimus, siekiant išvengti LNSS viešųjų įstaigų veiklos finansinių rezultatų vertinimo kiekybinių ir kokybinių rodiklių ir vadovujančių darbuotojų mėnesinės algos kintamosios dalies nustatymo tvarkos aprašo nuostatų dėl kintamosios dalies nustatymo konkuravimo su Sveikatos priežiūros įstaigų įstatymo nuostatomis.	Sveikatos apsaugos ministerija	Sveikatos apsaugos ministro 2011 m. gruodžio 1 d. įsakymo Nr. V-1019 pakeitimo projektas.	2013 m. IV ketv.
9.	Nustatyti aiškius kiekybinių rodiklių vertinimo kriterijus, kad būtų užtikrintas vienodas viešosioms įstaigoms nustatytų veiklos užduočių kiekybinių rodiklių taikymas ir tinkama jų kontrolė.	Sveikatos apsaugos ministerija	Sveikatos apsaugos ministro įsakymu sudaryti darbo grupę dėl kiekybinių rodiklių vertinimo kriterijų peržiūrėjimo, tikslinimo.	2014 m. I ketv.
10.	Įpareigoti pavaldžius visuomenės sveikatos centrus apskaityti už jų teikiamas paslaugas gautas valstybės rinkliavas.	Sveikatos apsaugos ministerija	Bus parengtas raštas įpareigojantis visuomenės sveikatos centrus apskaityti už jų teikiamas paslaugas gautas valstybės rinkliavas.	2013 m. III ketv.
11.	Ištaisyti ataskaitoje nurodytas klaidas nematerialiojo, nekilnojamojo, biologinio turto, kultūros vertybių, išankstinių mokėjimų, gautinų sumų apskaitos srityse.	Sveikatos apsaugos ministerija	Ministerija apskaitoje ištaisyti nematerialiojo turto, išankstinių mokėjimų, gautinų sumų apskaitą. Pažymime, kad sudarant 2013 m. finansinių ataskaitų rinkinį ministerija atsižvelgs į pastabas dėl nekilnojamojo, biologinio	2013 m. IV ketv.

Eil. Nr.	Rekomendacija	Subjektas, kuriam pateikta rekomendacija	Veiksmas / Priemonės / Komentarai	Rekomendacijos įgyvendinimo terminas (data)
			turto ir kultūros vertybių apskaitos.	
Atstovas ryšiams, atsakingas už Valstybės kontrolės informavimą apie rekomendacijų įgyvendinimą plane nustatytais terminais: V. Sabalienė, tel. (8 5) 266 1444.				